Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...1921 оной ...21-hээ гарана | № 59 (15682) | 1981 оной мартын 11, среда | Сэн 2 мүнгэн.

АЛДАРТА ЁҺО ЗАНШАЛДАА ҮНЭН СЭХЭ

МОСКВАГАИ ТҮРҮҮ ПРЕДПРИЯТИНУУДАИ КОЛЛЕКТИВҮҮД АПРЕЛИИН 18-да ЛЕНИНСКЭ КОММУНИС СУББОТНИК ҮНГЭРГЭХЭ ҮҮСХЭЛ ГАРГАБА

Коммунис субботнигууд совет хүнүүдэй гайхамшагта ёһо заншал болонхой. В. И. Ленинэй хэлэһэнэй ёһоор, «коммунис субботнигууд яахадаа тон ехэ түүхэтэ удха шанартайб гэхэдэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, ажалай шэнэ журам сахидаг болохо, ажахын ба ажабайдалай социалис эрхэ байдал бэелүүлхэ талаар хүдэлмэришэдэй ушар ёһо мэдэнгеэр, үнэн сэдьхэлэй үүсхэл гарган хүдэлдэг шуу».

Агуухэ үүсхэл олон миллион хүнэй урма зориг бадаруулдаг. Партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон, тэрэнэй түүхэтэ хараа заабарлие бэелүүлхээр гүйсэд шиидэнги совет хүнүүд табан жэлэй эхиие ажалай амжалтануудаар тэмдэглэнэ. Бүри ашаг үрэ ехэтэй, үрэ нүлөөтэй социалис мүрысөөн үргэдэнэ.

Москвагай түрүү предприятинуудай коллективүүд түрүүшүүлэй тоодо оролсоно. В. И. Ленинэй түрэһөөр 111 жэлэй ойдо зорюулагдаһан коммунис субботник апрелиин 18-да үнгэргэхэ үүсхэл тэдэ гаргаа юм.

Коммунистнуудай хуралдаанай шиидхэбэринүүд соо шэнэ нөөсэнүүдые бэдэржэ хэрэглэхэ гэһэн зорилго табигдаһан хай. Тиин энэ субботник шэнэ нөөсэнүүдэй харалга болохо. Энэ үдэр ашаг үрэ ехэтэйгээр хүдэлхэ, энэ үдэр түйлаһан эршээ түрүүшын жэлэй, бүхэли табан жэлэй туршада һуладхахагүй гэжэ үүсхэл гаргагшад уряалнад.

Партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүд совет хүнүүдэй политическэ болон ажалай эдэбхи үүсхэл бадаруулна, Эхэ оронойнгоо социально-экономическа хүгжэлтын программые амжалтатайгаар бэелүүлгэдэ шадаал һаа ехэ хубитаяа оруулха хүсэл эрмэлзэлтэйбди гэжэ нииславл хотын хэдэ хэдэн предприятинуудта болоһон митингнүүд болон хүдэлмэришэдэй суглаануудта хабаадагшад хэлэһэн байна.

Москва-Сортировочно гэжэ локомотивна депо «агуу ехэ үүсхэлэй» мүндэлһэн газар юм. Эндэ һаяхан митинг болоджо үнгэрөө. Электровозой машинист, Социалис Ажалай Герой, КПСС-эй XXVI съездын делегат В. Соколов иигэжэ хэлэһэн байна:

— Депогой коллектив түрүүшын коммунис субботнигой эстафетые үеһөө үедэ дамжуулдаг юм. Апрелиин 18-най үдэр алмагдаһан электрын элшэ хүсэ болон түлишөөр хүдэлхые, табан жэлэй жасада хэдэн мянган түхэриг оруулхые дурадханад. Ажалай эгээл ехэ бүтээсэ түйлахые субботнигто хабаадагша бүхэниие уряалха байнаб.

Апрелиин 18-най үдэр долоон локомотив, ашаа тээдэг хоёр кран заһабарилхабди, ашаанай 170 ба хүн зониие зөөдэг 70 поезд ябуулхабди гэжэ митинг дээрэ үгэ хэлэгшэд уялгалба. Субботнигой үдэр Ильичэй түрэһэн нютаг — Ульяновск эстафетнэ поезд эльгээхэ юм.

(ТАСС).

КПСС-эй XXVI СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИНҮҮДЫЕ БЭЕЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ

УЛААН ТУГ БАРЮУЛАГДАБА

...СССР-эй Министрнүүдэй ... болон ВЦСПС-эй ...улгын Улаан туг Ивал...леспромхозой коллектив...алхана барюулагдаба.

...коллектив үнгэрэгшэ ...жэли табан жэлэйнгээ ...сэтэ даабарииие болзор... урид, һайн үрэ дүн...гээр дүүргэһэн юм. ...лайнгаа эмхидхэл һайжа..., дэлгэрүүлжэ шада...шгаа ашаар ажалай үн...бүтээсэ түйлаһан энэ лес...хоз хоёрдохёо дамжуулгын Улаан тугта хүртөө.

Леспромхозой хүдэлмэришэд, алба хаагшад энэ жэлэй хоёр һарын түсэбые февралиин 23-да дүүргэжэ, КПСС-эй XXVI съездые угтаа.

Баяр ёһололой суглаан дээрэ Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо И. Д. Даржаев леспромхозой коллективтэ дамжуулгын Улаан туг барюулаа. Һүүлээрнь республикын түлишын промышленностиин министр П. Э. Ренчинов, леспромхозой рабочкомой түрүүлэгшэ М. И. Дружинин, модо бэлэдхэлэй Каленовско участогай түрүү жолоошон С. М. Шишкин, бусад үгэ хэлээ.

М. ШАГДУРЖАПОВ.

АРБАН ХОНОГООР УРИДШАЛАН

«Нижнеангарсктрансстрой» трестын коллектив байгша оной түрүүшын 2 һарын түсэбтэ даабариие февралиин 23-да дүүргээ. Хараалагдаһан түсэбһөө гадуур 500 мянган түхэригэй барилга хэхээр уялга абаһан юм. Тус коллектив урдаа табиһан зорилгоёо дүрбэн хоногоор уридшалан, февралиин 19-дэ амжалтатайгаар дүүргэжэ амжаа.

Эрхим шанартайгаар барилга хэжэ даабарияа болзорһоонь урид дүүргэлгэдэ барилга-хабсаралгын 607, 651, 575-дахи поезднуудай, заһабарилгын баазын коллективүүд шалгараа.

Байгалай тоннель бетоноор бүхэлхэ ажал түлэг дундаа ябажа байна. В. Ясинскиин хүтэлбэрилдэг бригада һарадаа 100 метр бетон шудхаха даабаряа 120—130 процентдэ хүргэнэ.

Февраль һарада 130 метрэй зайда тоннель бетоноор ханалан бүхэлхэ даабаряа холо үлүүлээ. Тоннель барида 12-дохи отрядай Николай Еременкын хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив январь һарада 147 метр зайда дабшаа юм.

К. ЖАМЬЯНОВ,
манай корр.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Улаан-Үдын авиационно заводто токарь Владимир Егорович Анпилогов шэн габьяата ажалаараа үниинэй суурхажа ябадаг. Тэрэ үнгэрэгшэ табан жэлэйнгээ түсэбтэ даабариие гурбан жэл хоёр һара хахадай хугасаа соо дүүргээ юм.

Мүнөө Владимир Егорович алдарта партиингаа XXVI съездын материалнуудтай танилсаад, өөрынгөө арга боломжонуудые багсаажа, дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаба. Байгша оной нэгэдэхи кварталай түсэбые тэрэ февралиин хахад багаар нэрэтэй солотойгоор дүүргээ юм.

Ажалай Алдар Солын III шатын ордентой нүгөө токарь Владимир Матвеевич Шаболин 1981 оной эхиндэ 8 жэлэй даабариие дүүргэһэн тухайгаа мэдүүлээ һэн. Владимир Матвеевич түрэл партиингаа съездын нээгдэхэ үдэр кварталайнгаа түсэбые дүүргэһэн тухайгаа элидхээ һэн.

Ю. ХРУСЛОВ,
манай штатнабэшэ корр.

ХҮДӨӨГЭЙ БАРИЛГАШАДАЙ ЭРМЭЛЗЭЛ

Шэнэ жэлэй эхиндэ «Заветы Ильича» совхозой дирекци, партком нэгэдэмэл заседани дээрэ барилгашадай бригада байгуулха гэһэн тогтоол абаа һэн. Тиимэһээ 4 хүнһөө бүридэһэн тусхай бригада бии болгогдоо. Тус бригадые ажахын дүршэлтэй дархан Хубисхал Жамсаранович Тогмитов хүтэлбэрилнэ. Эндэ залуу хүбүүд Даба Санжиев, механизатор Дымбрын Балмаев, комсомол Гурбазар Дашиев гэгшэд ажаллана. Тэдэнэр үнгэрэгшэ январь һара соо хоёр байратай гэр барижа дүүргэө. Февраль һараһаа энэ бригадада үшөө 4 хүниие нэмэжэ үгөө. Мүнөө дүрбэ-дүрбэн хүнһөө бүридэһэн звенонууд хоёр газарта гэрнүүдые бодхоожо байна.

Совхоз байгша ондо иимэ түхэлэй 7 гэр бариха түсэбтэй һаа, харин 10 гэр барихаар хараална. Гэр байранудые бариходань Ивалгын леспромхоз тэдэнэртэ ехэхэн туһа хүргэнэ.

Манай корр.
Улаан-Үдын район.

КПСС-эй XXVI съездые уттуулан Улаан-Үдын «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто «Электромашина» заводто дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ илагшадай дунда электро-тагнууршан Иван Алексеевич Баландинай нэрэ нэгэнтэ бэшэ дурдагдаа. Тэрэ табан жэлэйнгээ түсэбые 1980 оной март һарада бэелүүлһэн тухайгаа элидхээ юм. Тиихэдэ КПСС-эй XXVI съездын нээгдэхэ үдэр хүрэтэр шэнэ табан жэлэйнгээ түрүүшын жэлэй нэгэдэхи кварталай түсэбтэ даабариие бэелүүлээд байгаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: И. А. Баландин ажалдаа.

М. СУТУРИНАЙ фото.

ЗОРИГ БАДАРУУЛМА ҮГӨӨР

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүү... үдэр бүриин тодорхой зорилгонууд... ажалша коллективүүдэй түсэбүүдтэй ...ер холбохо асуудалнуудта партийна ...изацинууд пропагандистнууд болон ...торнуудые зорюулха ёһотой байна. ...Л. И. Брежневэй хэһэн КПСС-эй ...й Тоосоото элидхэлые, 1981—1985 ...дта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ бэе... СССР-эй Экономическа ба со... хүгжэлтын гол шэглэлнүүдые ...барилан ойлгуулхадаа, партийна эдэб... эдэ программна документнүүдэй ...болон удхые совет хүн бүхэндэ хүр... партиин табиһан зорилгонуудые бэе... түлөө тэмсэлдэ ээлхэ һүурияа ...бүхэнэй тодорхойлолгодонь туһалха ...оролдохо болоно. Энээн тушаа ТАСС-... корреспондентнүүд иигэжэ мэдээсэнэ:

МОСКВА. Ниислэл хотын бүхы хүдэлмэ...—КПСС-эй XXVI съездын делега... арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүү... жэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис ...нуудые абаба. Тэдэнэр тус бүридөө ...гандист, агитатор гү, али политин...матор боложо, коммунистнуудай ехэ ...даанай дүнгүүд тухай өөһэдынгөө ... коллективүүдтэ хөөрэнэ. Тиихэдэ ... съездын документнүүдэй зааба... болон тобшололнуудые үйлэдбэ... ба хүмүүжүүлгын тодоохой зорилго...-нигтаар холбоно, «1981 оной даал...нуудые ноябриин 7 хүрэтэр дүүргэ...һэн хүдэлөө дэлгэрүүлгэдэ эдэбхи...р туһална.

... мянга гаран партийна эдэбхитэд ...-эй XXVI съездын тодорхойлһон ...дын ба гадаадын политическэ хараа ..., экономико, эрдэм болон соёл саа... хүгжөөхэ ябадалтай холбоотой зо...нуудые тайлбарилан ойлгуулха ху...ри ябуулна. Партиин съездын доку...нуд ба материалнуудые гүнзэгыгөөр ...лын тула КПСС-эй МК-гай ба МГК-... Политическэ гэгээрэлэй байшан ниис... хотын пропагандын эдэбхитэдэй семи... үнгэргөө, партийна эдэбхитэдтэ мето... талаар туһаламжа үзүүлээ.

ЛЕНИНГРАД. Ленинградай эрдэмтэд партиин съездын материалнуудые анхаралтайгаар шудална. Алюминиин, магниин ба электродно промышленностиин бүхэсоюзна научно-шэнжэлгын ба проектнэ институдай 300 лектор, политинформатор ба агитаторнууд партиин съездын шиидхэбэринүүдые коллектив доторoo үргэнөөр тайлбарилан ойлгуулжа эхилээ. «Шэнэ табан жэлдэ совет эрдэмтэдэй шиидхэхэ зорилгонууд» гэһэн темэтэй хэшээлнүүд үнгэргэгдэбэ.

ПЕТРОПАВЛОВСК-КАМЧАТСКИЙ. Корфско оро үсхэдэг совхозой—Берингов далайн эрье шадархи холын бэлшээринүүдтэ КПСС-эй XXVI съездын материалнууд вертолёдоор абаашагдаба. Эндэ ерэһэн партийна хүдэлмэрилэгшэд, агиткультбригадануудай методистнууд хөөрэлдөө үнгэргэһэн, орошодой асуудалнуудта харюусаһан байна. Ажахын хүдэлмэрилэгшэд хүдэлмэриин шанар һайжаруулһанай—оронуудые бүрин һайнаар харууһалһанай, тобир тарган байлгаһанай үндэһөөр арбан нэгэдэхи табан жэлдэ мяха бүри өхөөр тушааха гэжэ шиидэбэ.

Тундрадахи ойлгуулгын хүдэлмэриин түбүүд болоһон арбан табан агиткультбригада мүнөө партиин съездын материалнуудые Камчаткын орошодой дунда тайлбарилжа байна. Эдэ бригадануудай бүридэлдэ партийна хүдэлмэрилэгшэд, «Знание» бүлгэмэй лекторнууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд ороно.

ОДЕССЭ. «Парти—мүнөө үе сагай оюун бодол, нэрэ соло ба үнэн сэдьхэл, һэшхэл мүн» гэһэн лектори Хара далайн пароходствын «Свобода» гэжэ турбоход дээрэ нээгдэб. Пропагандист машинист В. Дюбанов ажалай талаар нүхэдэйнгөө урда түрүүшын лекци уншаба.

Алас холын тамаралгада ябадаг суднанууд дээрэ хөөрэлдөөнүүд, элидхэлнүүд, партиин съездын делегадуудтай уулзалганууд, асуудалнууд ба харюунуудай үдэшэнүүд үнгэргэгдэхэнь. Кино-радио-лекторинууд, аман үгын журналнууд эмхидхэгдэхэ.

(ТАСС).

Пропагандистнууд хүдөө гараба

...XXVI съездын ...бэринүүдые ажалша... дунда нэбтэрүүлхэ зо...лгоор КПСС-эй обко...бүлэг пропагандистнууд ...бликын районуудта гара... Тэдэнэй тоодо КПСС-эй ... бюрогой гэшүүд, ... обкомой, Буряадай ...-эй Министрнүүдэй Со... облпрофсоведэй, ми...ство болон албан зургаануудай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, дээдэ һургуулинуудай багшанар, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай эрдэмтэд бии.

Пропагандистнуудай бүлэгүүдтэй КПСС-эй Буряадай обкомдо уулзалга болоно. Тэндэ КПСС-эй XXVI съездын делегат, КПСС-эй обкомой хоёрдохи секретарь **В. Г. Бирюков**, КПСС-эй обкомой секретарь **А. А. Баднев** үгэ хэлээ.

Пропагандистнуудай бүлэгүүд районуудта үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэдэй семинар үнгэргэлгэдэ хабаадалсаха. КПСС-эй XXVI съездын материалнуудаар ажалшадай үмэнэ элидхэл, лекцинүүдые хэхэ юм.

Д-Н. ШОИНЕНОВ,
КПСС-эй обкомой инструктор.

Гол һалбаринай
ХОНИН АЖАЛ

ХУРЬГАД ХЭР АБТАНАБ?

Байгша ондо Буряад ороной колхоз, совхозуудай хонишод бүхыдэнь 760 мянганһаа үсөөн бэшэ хурьга абажа, томо болгохо зорилготой юм. Энэмнай харюусалгатайшье, орёо, бэрхэтэйшье хэрэг болоно.

Энэ жэлдэ хурьгадые олоор абажа, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлһэнһээ, саашадаа хонинной мяха, нооһо абаха, гүрэндэ худалдаха шэнэ табан жэлэй түсэбэй, бүхы хонин ажалаймнай хүгжэлтэ нилээд дулдыдаха байна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ зарим ажахынуудта хонидой түл абалгада бэлэдхэлэй хангалтагүй муугаар хэгдэһэнһээ, хурьгадай түлэг гаража байхада ажахынуудай зоовет-мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэдэй шанга хиналта табяагүйһөө болоjо, олохон хурьгад гарзалаа һэн. Тингэжэ диилэнхи колхоз, совхозуудта зуун эхэ хонин бүриһөө миил 65—72 хурьгад абтаа бшуу. Энэ үрэ дүн тон бага гээшэ aаб даа. Нэгэл адли эрхэ байдалда байгаад, түрүү хонишод жэлһээ жэлдэ зуун эхэ хонин бүриһөө 100-һаа холо дээшэ хурьга абана ха юм. Тиимэ түрүүшүүл ажахы, район бүхэндэ бии. Урда жэлнүүдтэ республика дотор зуутан-хонишодой тоо улам олошоржо байгаа. Шэнэ, залуу зарим хонишодшье иимэ хэмжээндэ хүрэнэ.

Эдэ жэшээнүүд эхэ хонидһоо хурьга олоор абаха арга боломжын хаа хаанагүй бии байһаниие гэршэлнэ.

Мүнөө колхоз, совхозуудтамнай хонид түлэг хурьгалжа, зарим ажахынуудта тэрэнь дүүрэжэ байна. Теэд энэ харюусалгатай кампани хэр зэргээр үнгэргэгдэжэ байнаб гээд харая.

Мартын 5-най мэдээгээр районуудай ажахынуудта хамта 420 мянга үлүүтэй хонид хурьгалаа гэхэ гү, али абтахаар хараалагдаһан бүхы хурьгадай 70,5 процентнь абтаба. Бүхы дээрэ энэ жэлдэ түл абалгада яһала ехэ бэлэдхэл хэгдээ, хонин һүрэг олоор үсхэбэрилдэг ажахынуудта ахалагша хонишодой, зоовет-мэргэжэлтэдэй, эрдэмтэдэй, республикын Хүдөө ажахын министерствын, трестнүүдэй, госплем-нэгэдэлнүүдэй түлөөлэгшэдэй хабаадалгатай семинар-зүблөөнүүд үнгэргэгдөө. Тэндэ түл абаха, харууһалха түрүү технологи, дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ тухай үргэн хөөрэлдөөн болоһон байна.

Тэрэнэйнь үрэ мүнөө яһала харагдажа байна гэхээр. Жэшээлхэдэ, Хэжэнгын райондо энэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ, хонидойнь түлшье муу бэшээр абтана. Эндэ бүхыдөө үрэжүүлэгдэһэн эхэ хонидойнь 70 шахуу процент түрөө, бүхыдөө 39 мянга үлүүтэй хурьгад абтанхай, нэгэшье түл гарзалаагүй томо болгогдоно.

Гэхэтэй хамта, зарим районуудта хонидой түл абалгын хүдэлмэри үшөөл һайнаар эмхидхэгдэнэгүй, ехэхэн дутагдалнууд үзэгдэнэ. Энэ харюусалгатай хүдэлмэридэ хангалтагүй муугаар бэлдэһэнһээнь болоjо, Хяагтын районой колхоз, совхозуудта бүхыдөө абтаһан нарай хурьгадайнь аяар 1,7 процент гарзалаа. Яруунын, Сэлэнгын, Улаан-Үдын районуудта абтаһан хурьгадые һайнаар түлжүүлхэ хэрэг һайнаар эмхидхэгдэнхэй гэхын аргагүй. Эдэ районуудай зарим ажахынуудта абтаһан хурьгадайнь 1—1.1 процент гарзалаа.

Нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада республика дотор мүнөө 20 мянгаар үсөөн хурьгад абтаба. Жэшээнь, хонин һүрэгөөр эгээл олон гэжэ тоологдодог Зэдын районой колхоз, совхозуудта нёдондонойхиһоо 21 мянган хурьган үсөөн абтаад байна. Мухар-Шэбэрэй, Сэлэнгын, Улаан-Үдын районуудта үнгэрһэн жэлэйхиһээ үсөөн хурьган гараа.

Энэ жэлдэ зарим колхоз, совхозуудта хонидой хожомшог хурьгалжа эхилһэнһээ иимэ байдал тохёолдоо гэжэ энээниие тайлбарилхаар байгаа. Теэд искусственна аргаар үрэжүүлэгдэһэн хонидой тооё абтаад байһан хурьгатайнь жэшээд үзэхэдэ, тэрэнэйнь хоорондо ехэхэн илгаа гарана. Иигээд ерэхэдэ зарим ажахынуудта искусственна үрэжүүлгын муугаар эмхидхэгдэһэниинь элитээр харагдана. Жэшээнь, Сэлэнгын райондо үрэжүүлэгдээ гэжэ намар үгэһэн тоо мэдээе мүнөө хурьгалаад байһан хонидойнь тоотой сасуулхада, хоорондонь илангаяа ехэ илгаа гарашоо.

Хонидой хурьгалжа үшөө дүүрээгүй байбашье һаань, олохон ажахынуудта түрүү хонишодынь зуун эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абаа. Тусхайлбал, Хориин совхозой ахалагша хонишон Х. А. Цырендоржиев, «Георгиевский» совхозой — С. В. Енимовский, Дээдэ-Тайлсын совхозой — Н. А. Бабец, П. О. Филиппов, В. И. Григорьев, Яруунын районой «Дружба» колхозой хонишон Б. Э. Ринчинов, Г. О. Иванов гэгшэд зуун эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абанхай.

Мүнөө хабар тээшэ колхоз, совхозуудта малай эдихэ үбһэ тэжээлэй дутамаг болоходо, хони, хурьгадай харууһанда илангаяа ехэ анхарал хандуулха, отара бүхэндэ үшөө хэды хонид хурьгалха байнаб, хаанань хүсэ шадалаар һула хонид, хурьгад бииб гэжэ шалгаха шухала. Тиимэ хони, хурьгадые дары һайн тэжээлдэ, нарин харууһанда табиха ёһотой. Энэ жэлдэ абтаһан хурьгадаа нэгэшье гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлхын тула бүхы хүсэл оролдолгоёо хандуулха зэргэтэйбди.

Б. УЛЬЗУТУЕВ,
республикын Хүдөө ажахын министерствын ахамад зоотехник.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ХУРЬГАДАЙ ХЭР АБТАЖА БАЙҺАН ТУХАЙ

(1981 оной мартын 5-най мэдээн)

Районууд	Хурьгадай бүхыдөө абтаһаниинь	Тэдээн сооһоо гарзалһаниинь (процентээр)
Хориин	41.729	—
Хэжэнгын	39.532	—
Хурамхаанай	13.742	—
Загарайн	13.548	—
Түнхэнэй	7.929	—
Баргажанай	5.342	—
Бэшүүрэй	31.358	0,7
Зэдын	52.721	0,3
Яруунын	49.073	1,0
Захааминай	11.633	0.5
Хяагтын	39.987	1,7
Мухар-Шэбэрэй	44.257	0.9
Ахын	3.704	0.8
Сэлэнгын	39.647	1.0
Улаан-Үдын	27.195	1,0
Республика бүхыдөө	420.728	0,7

БУЛТА ҺАЙН ГЭХЭЭР БЭШЭ

Жэл бүхэндэ 130 мянга гаран эхэ хонидые, эмэ зуһагуудые, түлгэнүүдые хурьгалуулдаг Зэдын районой ажахынуудта түл абалга түлэг дундаа.

Һүүлэй жэлнүүдтэ, илангаяа 1980 ондо тохёолдоһон хүшэр хүндэ үбэлжэлгэ, ган гасуур хонин ажалда тон ехэ хохидол ушаруулаа. Энээнһээ зохихо тобшолол хэжэ, районой ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд энэ жэлэй үбэлжэлгэдэ, түл абалгада һайнаар бэлдэхэ гэжэ яһала оролдоо.

Сагай уларил нёдондонойхиһоо һайншье бэшэ, саһан бүри ехэ ороһон байна. Тингэжэ хонидой бэлшээри эртээнһээ хүшэгдашоо. Иимэ байдалда хурьгалха хонидто илангаяа ехэ анхарал табиха шухала болоо.

Тиимэһээ районой болон ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд эхэ хонидой отарануудаар ябажа, хонишодтой хөөрэлдэдэг, ажалыень шалгадаг, хинадаг болонхой. Гадна үбэлжэлгын эхин дээрэ нэгэ удаа отаранууд хоорондын шалгалта үнгэрөөд, һүүлээрнь ажахынууд хоорондоо ябалсажа, шалгалсаһан байна.

Һаяын үдэрнүүдтэ республикын ветбаклабораториин, «Овцепром» нэгэдэлэй, райгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин мэргэжэлтэд хубааран, районой 220 гаран отарануудаар ябажа, түл абалгын ямараар ябажа байһые шалгаба.

Энэ жэлэй үбэлжэлгэдэ, хурьга абалгада Ториин, Оёорой, Бооцын совхозууд, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз бусадһаа һайнаар бэлдээ, хонидыншье хүшэ тамираар үлүү гэжэ элирээ.

Район, республика дотороо мэдээжэ болоһон хонишод Г. Л. Рабдаевай, С. Ч. Бальжиевай, Р-С. Н. Данзановай, Х. Г. Дымбрыловэй, И. Т. Григорьевой, Д. И. Плюснинэй, Д. Б. Будаевай, М. Г. Сахяевагай, Д. Б. Семеновой, Д. Р. Банзаракцаевай, Г. М. Побоковой, Д. Б. Бадмаевагай, Б-Н. Г. Гомбожаповай даалаг отаранууд түл һайнаар абана.

Теэд иимэ һайн бэлэдхэлтэйгээр түл абалгые эхилһэн отаранууд үсөөн байшоо. Диилэнхи отаранууд дундууршагаар бэлдэһэн, түгэс бэлэн болоогүй гэжэ сэгнэгдээ һэн.

Шалгалтын дүн 100 баллай сэгнэлтын гуримаар үнгэргэгдөө. Эндэ «Заречный» совхоз хамагһаа бага — 67 балл абаһан байна. Борьёогой, «Октябрьский» совхозууд 74—75 баллда хүртөө. «Коммунизм» колхоз 69 баллтай. Эдэнэр районой эгээл урдаа хараха ажахынууд гээшэ. Үүлтэртэ хонидые үсхэбэрилэн тарааха шэглэлтэй Борьёогой совхоз «Коммунизм» колхоз хоёрто онсо шанга эрилтэ табимаар ааб даа. Илангаяа, Борьёогой совхоздо һүүлэй үедэ хонин ажалынь доройтожо, гэдэргээ орожо байнхай. Эндэхи эхэ хонидой үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри һуларуулагдаа. Элитэ, 1-дэхи классай эхэ хонидой тоо үсөөрөө. Энээнһээ уламжалан, хонид жэжэнүүд, нооһон багаар абтадаг болоо. Эхэ хонидые ногоон тэжээлээр хангаха хэрэг муудаа. Отарануудай дэргэдэ таригдадаг ногоон һолоомон һайнаар үргүүлагданагүй, хорёологдоногүй, малда гэшхэгдэнэ.

Һүүлэй үедэ хонидынь балай эхирлэнэгүй. Искусственна үрэжүүлгэдэ харюусалгагүйгөөр хандаха ушар үзэгдэнэ.

Юрэнхы дээрээ энэ жэлдэ хонин һүрэгүүдтэ нёдондонойхиһоо бага тэжээл хүртөөшье һаань, хонидой хүшэ тамир нёдондонойхиһоо һайн гэжэ тэмдэглэхээр. Илангаяа Ториин, Оёорой, Бооцын, Алцагай совхозуудай, «Коммунизм» колхозой эхэ хонид бусадайхиһаа һайн тамиртай гэжэ сэгнэгдэнэ.

«Заречный», «Октябрьский» совхозуудай, «Мир» колхозой хошоод, гурбаад отарануудта 200—300 хонидынь хүшөөр һула, туража байһан гэжэ шалгалтаар тодорхойлогдоо. Бэшэшье ажахынуудта тамир һулатай эхэ хонид олон дайралдаа. Бүхыдөө эхэ хонидой 7 процентнь туранхайшаг гэжэ тоологдоо. Энэмнай һанаа зобоохоор байна. Юуб гэхэдэ, иимэ сэгнэлтэ хэрэг ажалаа һайса мэдэхэ ахамад зооветеринарна мэргэжэлтэд үгэһэн байна бшуу. Тиимэһээ шалгагшадай ажаглалтануудта анхаржа, бии байгаа дутагдалнуудаа усадхаха хэмжээнүүдые абаха болоно.

Үбэлэй хүйтэндэ бүлеэн уһаар хонидоо уһалха гэһэн эрилтэ зарим тээ бэелүүлэгдэнэгүй. Дабһан болон бусад нэмэлтэ зүйлнүүд дуталдана. Тэжээлээ жэжэлжэ, һайса шанаржуулан эдюулхэ хэрэг тоогдоногүй. Һолоомо хэршэхэ нүүдэлшье, тогтоогдомолшье түхеэрэлгэнүүдэй зариманиинь эбдэрнэ, һаатана.

Хурьга абаха, хонишодто туһалалсаха хүнүүд олохон отарануудта дуталдана.

Мүн нарһанай шэлбүүһэ бэлэдхэхэ, хэршэхэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнхэй. Олонхи ажахынууд шэлбүүһэ бэлдэхэ, зөөхэ бригадануудые эмхидхээгүй байһаар.

Хурьга абалгын үедэ хонишодой эрилтэнүүдые хангаха хэмжээнүүд хараалагдаһан юм. Гэбэшье худалдаа наймаанай, соёл гэгээрэлэй, элүүрые хамгаалгын ба бусад эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд, хонишодые хангаха хүдэлмэреэ эрид һайжаруулха зэргэтэй.

Д. АЮШЕЕВ,
манай корр.

КПСС-эй XXVI СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИНҮҮДЫЕ БЭЕЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ

АЖАЛАА УЛАМ ҺАЙЖАРУУЛХА АРГАТАЙБДИ

Бухы совет арадай халуун анхарал, үдэр бүриин һанал бодолые, хамаг һайн һайхан этигэл найдабариинь татажа байһан партимнай XXVI съезд һаяхан худэлмэреэ дүүргэбэ.

КПСС-эй энэ түүхэтэ съездын бухы материалнуудые, илангаяа нүхэр Леонид Ильич Брежневэй хэһэн гүн гүнзэгы удхатай, сэсэн мэргэн, ёһотойл ленинскэ шэнжэтэй элидхэлые, СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдые совет хүнүүд үдэр бүриингөө ажалда хүтэлбэри болгохо, тэрэниие дахин дахин шудалжа байна.

Ороноймнай саашанхи хүгжэлтэ түбхын түрүүн хүн бүхэнэй үнэн шударгы, эдэбхи үүсхэлэ ехэтэй ажалай ашаар туйлагдаха гэжэ баһал бултанда мэдээжэ. Заводой станогой саана гү, али хүдөөгэй таряалан болон фермэ дээрэ, мүн эрдэм шэнжэлгын лаборатори соошье, юрэдөө, хаанашье худэлжэ байһан хүнүүд энэ асари ехэ программые бэелүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулха болоно бшуу.

Эгээл тиимэһээ бидэ хэжэ байһан ажалаа партиингаа табиһан зорилгонуудтай сэхэ холбон хаража үзэхэ, манһаа дулдыдаха юумые хуу хэнэ гүбди, бухы арга боломжо, нөөсэнүүдээ гүйсэд элсүүлжэ шадана гүбди гэжэ шүүмжэлхы ёһоор хаража үзэхэ болонобди.

Хүдөө ажахые түргэнөөр хүгжөөхэ тухай хэлэхэдээ, нүхэр Л. И. Брежнев түбхын түрүүн бухы газарай, илангаяа һайжаруулагдаһан газарай, машина, техникын, үтэгжүүлгэ болон тэжээлэй ашаг үрэ үгэсые эрид ехээр дээшэлүүлхэ шухала гэжэ онсолон заагһан байна. Ондоогоор хэлэбэл, бухы үйлэдбэриин ашаг үрэ, шанарые дээшэлүүлхэ гээшэ шэнэ табан жэлэй гол зорилго болоно.

Мүнөө манай Хамниин совхозой бригада, фермэ, отарануудта олон хүнүүдэй хабаадалгатай суглаанууд боложо, тэндэ малшад, механизаторнууднай КПСС-эй XXVI съездын материалнуудые гүнзэгыгөөр шудална, ажалаа улам һайжаруулха тодорхой хэмжээнүүдые хараална. Илангаяа үйлэдбэридэ бии байһан дутагдалнуудые усадхаха, хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудаа элирүүлхэ гэжэ оролдоно.

Хэнэйшье мэдэһээр, үнгэрэгшэ табан жэл, илангаяа һүүлэй хоёр-гурбан жэл манай эндэ сагайнгаа уларилай талаар хүшэрхэн байгаа гээшэ. Тиигэбэшье гүрэн түрын айхабтар ехэ туһаламжа хүргэһэнэй ашаар, мүн ажалшадайнгаа шэн зоригтойгоор, габшагай шаигаар хүдэлһэнэйнь ашаар совхозой бухы һалбаринуудта муу бэшэ үрэ дүнгүүд туйлагдаа. Жэшээнь, ажахы гүрэндэ һү худалдаха табан жэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргэжэ, даабариһаа гадуур 1184 центнер сагаан эдеэ Эхэ орондоо үгөө. Энэ амжалтада Түбэй (даагшань үнинэй коммунист Г. З. Дашамолонов), Самсаалай комсомол-залуушуулай (даагшань Ц-Д. Х. Галданов) фермэнүүд ехэ хубита оруулаа. Манай 13 һаалишад һү һааха, тугал абаха табан жэлэйнгээ хубиин түсэбүүдые холо үлүүлээ һэн.

Манай түрүү хонишод Г. Г. Базаров, Е. Р. Норбоева, А. С. Санжанов гэгшэд жэлһээ жэлдэ зуун эхэ хонин бүриһөө 105—109 хүрэтэр хурьга, түлжүүлдэг, хонин бүхэнһөө 3,8—4,1 килограмм нооһо хайшалдаг болоноой.

Зундаа малаа холын бэлшээридэ абаашажа, һайнаар адуулаад, үхэр бүхэнэй шэгнүүрые сүүдхэдэ дунда зэргээр 1000 граммһаа дээшэ нэмээдэг малшадшье манда олон. Тэдэнэй дундаһаа С. Б. Буянтуев, Т. Ц. Будаев, Г. Б. Дугаров, А. П. Буянтуев, Д. Ц. Жигжитова гэгшэдые онсолон тэмдэглэхээр.

Гандуу уларилтай үнгэрэгшэ жэлэй эрхэ байдалда манай механизаторнууд муу бэшэ үрэ дүн туйлаа. Таряалангай гектар бүриһөө дунда зэргээр 12,5 центнер таряан хуряагдаа. Тиигэжэ энэ жэлдэ хүсэд хүрэхэ өөрын үрэһэ хүрэнгэ хаагаа, малда эдюулхэ талха, орооһошье абаабди. Нёдондо намар бүхыдөө 33 мянган центнер үбһэ, 5300 тонно силос, горитой сенаж, зелёнко хуряажа абаһан байнабди.

Үнгэрһэн жэлэй эдэ дүнгүүдые юундэ дурданабши гэхэдэ, ажалаа һайнаар эмхидхээд, үйлэдбэридөө түрүү онол аргануудые хэрэглээд, булта оролдоод байхадаа, ямаршье ударилтай жэлдэ муу бэшэ ургаса абаха, адууһа малай ашаг шэмые дээшэлүүлжэ шадаха байһамнай эндэһээ элитээр харагдана. Илангаяа түрүүшүүлэйнгэ туйлалтануудта түшэглэн, баян дүй дуршэлыень хэрэглэн, ургашаа түргэн дабшаха, мүнөөдэрэй ехэ эрилтэдэ хүрэмөөр хүдэлхэ ёһотойбди.

Манай совхоз адууһа малайнгаа тоогоор, үйлэдбэриингөө хэмжээгээр район дотороо эгээл томо, олон һалбаритай ажахынуудай нэгэн юм. Фермэнүүдтэмнай мүнөө 6021 үхэр, тэрэ тоодо 670 һү һаалиин үнеэд, 1200 гаран мяханай гүүртын үнеэд, мүн 12 мянга шахуу хонин һүрэг харууһалагдана. Захааминай районой совхозууд диилэнхидээ һаалиин мал, хонин һүрэг үсхэбэрилхэеэ болёод, имагтал мяханай үхэрнүүдые үдхэдэг болонхой гээшэ. Харин манайда үйлэдбэриимнай хубаарилга, эмхидхэл тэдээнһээ ондоо юм. Бидэ мүнөө һаалиин үнеэдэй дүрбэн, тугал хүхүүлдэг эхэ малай юһэн гүүртэтэйбди. Энээнһээ гадна, совхоздомнай гансахан эхэ хонидой арбан отара бии.

Иигээд эрэхэдээ, гансашье, үхэрэй мяха ехээр абаха бэшэ, мүн үнеэдһээ һү горитойгоор һааха, хонидһоо нооһо ехээр хайшалха, үшөө таряалан дээрэ орооһо, хартаабха, овощ, тэжээл һайса ургуулха ёһотой болонобди.

Мүнөө арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэб табиха, шэнэ социалис уялгануудые абахадаа эдэ бухы һалбаринуудаал жэгдэ һайнаар хүгжөөхэ, үйлэдбэриинь бухы талые ашаг үрэ ехэтэй болгохо, хамаг юумынгээ шанарые һайжаруулха гэжэ хараалнабди.

Энэ талаар манайда арга боломжо, хэрэглэгдээгүй нөөсэнүүдшье яһала бии. Жэшээлхэдэ, юһэдэхи табан жэлдэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр жэлдээ 1500 килограммһаа бага үлүүтэй һүн һаагдадаг байһан һаа, нёдондо тэрэмнай 1826 килограммда хүргэгдөө. Найман һаалишаднай 2000 килограммай дабаа дабаһан байна. Ойрын жэлнүүдтэ ажахыгаараа үнеэн бүриһөө 2000 килограммһаа бага бэшэ һү һаадаг болохо зорилготойбди. Манай түрүү һаалишад В. Ш. Бадмажапова, Н. Ц. Дамбаева, Р. Ц. Батуева гэгшэд бүри энэ жэлдэ тус тустаа 2500 килограммай хилэдэ хүрэхэ зорилготой.

Оройдоол 4—5 жэлэй саана хонин бүхэнһөө 2,4 килограмм нооһо хайшалдаг һэмди. Мүнөө тэрэмнай 3 килограммһаа доошо ороногүй. Бүри энэ табан жэлдэ хонин бүриһөө 3,5—4 килограмм нооһо хайшалдаг болохо арга бии. Тиихэдэ зуун эхэ хонин бүриһөө совхозоороо 95-һаа үсөөн бэшэ хурьга түлжүүлхэ зорилго табигдана. Мүнөө ажахыда хонидой түл һайнаар абтажа байна. Бухы 5427 эхэ хонидһоо даб дээрэ 4876 үлүүтэй хурьгад абтаад, нэгэшье гарза хоролтогүй түлжүүлэгдэнэ. Байгша ондо манай түрүү хонишод Г. Базаров, Е. Норбоева гэгшэд зуун эхэ хонин бүриһөө 110—112-һоо үсөөн бэшэ хурьга түлжүүлхэ гэһэн социалис уялгаяа дүүргэбэ. Ахалагша хонишод А. Тушиновай, Ж. Соктоевой, С. Цыдемпиловэй отарануудта баһал олон хурьгад абтанхай.

Гэхэтэй хамта совхозой зарим һалбаринуудта продукци ехээр абаха, үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ арга боломжо мууса хэрэглэгдэнэ гэжэ сэхэ хэлэхэ ёһотойбди. Бидэ жэлдээ мянга һайса гаран толгой үхэр мяханда тушаанабди. Теэд тэдэнэймнай шэгнүүр үшөөл бага, тус бүридөө 286—300 килограммһаа дээшэ гаранагүй. Тэдээн соо эрхим тарган мал үсөөн. Эгээл энээнһээ боложо, ажахы нёдондо 31,7 мянган түхэригэй ашаг олзо дутуу абаа. Илангаяа намар-үбэлэй сагта үхэрнүүдые һайнаар шахаха, тус тустань адагынь 3,5—4 центнертэ хүргэжэ тушаадаг болохо гээшэ манай гол зорилго. Энэ жэлһээ хойшо Хуртагада нэгэ доро 300 хүрэтэр үхэр байлгажа уяад, намартаа-үбэлдөө шахаха оньһожоруулагдаһан байра түхеэрээбди. Шахамал бүхэндэ үдэрэй 16 килограмм силос, 5 килограмм доннигой гурил, 3 килограмм талхан эдюулэгдэнэ. Энээнэй ашаар үхэр бүхэнэй шэгнүүрые үбэлдөөшье ехээр нэмэхэ арга бии болоо. Хоёрдохёор, хүхэ ногооной хаһые гүйсэд хэрэглэхын тула холын бэлшээринүүдтэ малшадай байха гэрнүүдые баринабди. Тэндэ малшад хабар эртэ ошоод, намар орой болотор байжа, үхэрнүүдые һайнаар бэлшээхэ юм. Тиигэжэ гаргаша багатайгаар ехэ мяхан абтаха зэргэтэй.

Үнеэдэй һү шэмые дээшэлүүлхын тула Хамниин отделенидэ эмэ тугал, хашараг, гунжадые тусхай шэглэлтэйгээр түлжүүлхэ гүүртэ эмхидхээбди. Тиихэдэ һайн үүлтэрэй буха, һүтэй гунжадые олоор худалдажа абанабди. Энээнтэй хамта фермэнүүдтэ селекционно хүдэлмэри һайжаруулагдаха байна. Һаалимнай мал—симментал, мяханай мал—казахай сагаан толгойто үүлтэрэй юм.

Адууһа малай ашаг шэмые эрид ехэ болгохо хэрэг түбхын түрүүн тэжээлһээл дулдыдадагынь мэдээжэ. Эгээл энээндэ КПСС-эй XXVI съезд дээрэшье онсо анхарал хандуулагдаа. Манай совхоз энээнһээ урагша гол түлэб сабшалан дээрэһээ абаһан үбһөөр лэ малаа тэжээдэг байгаа. Харин саашадаа шэмэтэ тэжээл—силос, сенаж бүри ехээр бэлэдхэдэг болохын тула горох обёос хоёрые холижо тариха, кукуруза ургуулхынгаа хажуугаар, тэжээлэй олон янзын, белок ехэтэй байхыень хаража, донник горитой таридаг болохомнай. Нёдондо 110 гектарта тэрэниие таряад, гектарай 250 центнер ургаса хуряажа, ногоогоорнь силос дараа, витаминтай гурил болгоо һэмди. Энэ жэлдэ доннигой тарилгые хоёр дахин ургэдхэхэмнай. Манай эндэ рапс, ногоон һайнаар ургадаг. Үнгэрэгшэ жэлдэ гектарай 200 центнер ургаса абтаа, үрэһэншье ехэ суглуулагдаа. Мүнөө тэрэнэйнгээ һолоомо хэршээд, үйрүүлээд, бусад тэжээлтэй холижо малдаа эдюулнэбди. Байгша ондо рапсые 180 гектарта тарихабди.

Ажахыда хамта гурба мянга үлүүтэй гектар сабшалан бии. Һүүлэй жэлнүүдтэ тэрэнэйнгээ хахадыень һайжаруулжа, олон жэлэй ногоо таряа, заримыень уһалагдадаг болгообди. Тиигэбэшье сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ талаар хэхэ, бүтээхэ юумэмнай ехэ. Түбхын түрүүн сабшалан харууһалха, үрэжэлыень дээшэлүүлхэ тусхай бэеэ даагһан бригада эмхидхэхэ шухала гэжэ һанагдана. Тиигэбэл, тэндэ наг шэбхэ ехээр гаргагдадаг болохо байна. Үнэндөө, мүнөө малаймнай шэбхын хахадыньшье таряалан, сабшалан дээрэ зөөгдэнэгүй ха юм.

Бухы ажал, түсэб даабаришье хүнүүдэйл урма зоригтойгоор хүдэлһэнэй ашаар лэ дүүргэгдэдэг ааб даа. Тиимэһээ хүн зоной һуудал байдалые һайжаруулха, хүдэлмэриинь али болохоор оньһожоруулха гээшэ тон шухала гэжэ тоолонобди. Энээниие хараада абан, малай байрануудые, шэмэтэ тэжээл хадагалха нүхэ, траншейнүүдые түхеэрхынгээ хажуугаар, тосхонуудтаа, мүн холо, ойрын гүүртэ, фермэнүүдтэшье һайн гэр байра, соёл гэгээрэлэй барилга олоор бодхоонобди. Һүүлэй жэлнүүдтэ 2 сад-ясли, малшадай һууха 14 шэнэ гэр, 6 бани баригдаа. Энэ хүдэлмэреэ үшөөл үргэнөөр ябуулхабди.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй эхинһээ хойшо эршэмтэй шангаар хүдэлжэ, үйлэдбэриингөө ашаг үрые эрид дээшэлүүлхэ, бухы юумынгээ шанарые һайжаруулхын түлөө ажалшаднай хамаг хүсэеэ элсүүлхэ байһаниинь элитэ. Байгша ондо совхоз гүрэндэ 11,5 мянган центнер һү, 6,4 мянган центнер мяха, 400 центнер нооһо худалдаха гэхэ гү, али мал ажалай продукци абалга, худалдалгые үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ арбаад процентээр ехэ болгохо зорилготой.

Ж. ВАНКЕЕВ,
Захааминай районой Хамниин совхозой директор.

ХҮДЭЛМЭРИШЭ ХҮН ХҮНДЭТЭЙ

КОММУНИСТ тухай хөөрөөн

Түрэл нютагайнгаа хоймороор бага балшар наһандаа хүльбэржэ, бишыхан тугал, хурьгадые намнажа ябахадаа, Герасим Александрович Санеев ажахынгаа адууһа малые эмшэлжэ, хүн зондоо баяр баясхалан асархаб гэжэ дотороо сэдьхэжэ ябадаг байгаа ёһотой. Һая һургуулияа дүүргэһэн 16 наһатай хүбүүн удаан бодомжолжо байнгүй, Эрхүүгэй хүдөө ажахын техникумдэ һурахаяа ороо бэлэй. Дүрбэн жэл соо һуража, ветеринар мэргэжэлтын дипломтой болоходоо, Герасим хэды ехээр баярлаа гээшэ һэм. Теэд тэрэнэй энэ мэргэжэлдээ һаял дүршэжэ байхада, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн эхилжэ, түрэһэн нютагаарнь һүрөөтэй мэдээн сахилгаан мэтээр тараа һэн.

Герасим Александрович дуудалгын саарһа хүлеэжэ гэртээ һуугаагүй, харин түрүүшын үдэр военкомадта мэдүүлгэ барижа, фашис дайсаниие даралсахаяа баруун фронт мордоо бэлэй. Абаһаар энэ үхэлтэ дайнай утаа униарта, бомбын тэһэрэлдэндэ түрүүшын үедэ дадаханьнилээд хүшэрхэн байгаа. Теэд үдэр бүриин үхэл, уйдхар гашуудалые хоёр нюдөөрөө харахадаа, Герасим Санеевэй сэдьхэл зоригынь улам хатуужажа, фашис булимтарагшадые улам зоригтойгоор сохилсожо ороо бэлэй.

Һүрөөтэ 1943 ондо Сталинград шадар Герасим Санеев Коммунис партиин гэшүүндэ абтаа. Залуу хүбүүн коммунистын үндэр нэрэ зэргые дээрэ үргэжэ, үдэр бүхэндэ баатаршалга гаргаһан намтартай. Байлдаануудай нэгэндэ тэрэ дайсанай һомондо дайрагдажа, хүндөөр шархатаһан байна. Шэтын госпитальдо жэл тухай аргалуулһанай һүүлээр зүүн зүгэй япон дээрмэшэдтэй дайнда хабаадалсаад, 1946 ондо Герасим түрэл Ольхон нютагаа бусажа ерээ һэн.

Дайнай үедэ гээгдэлдэ ороһон ажахыгаа хүгжөөхын тула хамсыгаа шуужа, түрүүшын үедэ колхоздоо мал ажалай бригадые даагшаар хүдэлөө. Тиихэдэ адууһа малайнгаа тоо толгойень олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ, һү, мяха, нооһо элбэгээр абахын түлөө горитой ажал ябуулаа. Бухы ажалаа улаан гараараа, мори унаагаар бүтээдэг үедэ илангаяа бригадирта хэды хүшэр, бэрхэшээлтэй байгаашье һаань, нүхэдэйнгөө, нютагайнгаа зоной эдэбхи үүсхэлдэ түшэглэн, эрхимээр хүтэлбэрилдэг байгаа бшуу.

Бригадираар арбаад жэлэй туршада хүдэлһэнэйнгөө һүүлээр тэндээ зоотехнигээр, түрүүлэгшын орлогшоор хүдэлһэн байха. 1973 ондо Герасим Александрович гэр бүлөөрөө Улаан-Үдын районой һуралсалай «Байгал» ажахы нүүжэ ерэһэн юм. Эндэ ерэһэнһээ хойшо Гүрэльбын һүнэй фермэдэ таһалгаряагүйгөөр ажаллана. Долоон жэлэй туршада фермые даагшаар хүдэлөө, харин комплексын ашаглагдаһанһаа хойшо тэжээл хубаарилдаг ажалтай болонхой.

Дүшэн жэлэй туршада мал ажал дээрэ хүдэлжэ ябахадань зобохо, тулиха, баярлаха, баясахашье ушарнууд али олон тохёолдоһон байха. Теэд Герасим Санеев бага наһанһаа ажалша бэрхэ, нэгэ һанаһанаа бэелүүлээгүйдөө, хэхэ гэһэн юумынгээ захадань хүрөөгүйдөө һанаагаа амардаггүй зантай хүн. Даалгагдаһан хэрэгтээ үнэн зүрхэнһөө оролдодог дээрэһээ сугтаа ажалладаг нүхэдэйнгөө дунда ехэ хүндэтэй ябадаг.

Коммунистын нэрэ хүндые Герасим Александрович 38 жэлэй туршада нарин нангинаар, үнэн сэхээр абажа ябана. «Коммунист хүн эгээл хүндэ хүшэр газарта ябаха ёһотой», —гэжэ тэрэ хөөрэдэг, досоогоо хододоо бодомжолжо ябадаг.

—Хэжэ байһан ажални хүндэшье, харюусалгатайшье гээшэ ааб даа. Ороһон тэжээлээ гамтайгаар хубаарилан гаргашалха, зүб мүрөөр үнеэдтэе эдюулхэ гээшэ гол зорилгомни болодог. Һаалишадта, үхэршэдтэ тусхай рационой ёһоор, тэжээл хубаажа, малайнгаа ашаг шэмысынь дээшэлүүлхын түлөө оролдогшоб,—гэжэ тэрэнэй ажал хэрэг тухайгаа хөөрэжэ байхада, ехэл зохидхон, хурдан ухаатай, үлүү үгэгүй, өөрын маягтай хүн гэжэ ойлгогдоо һэн.

Ажалдаа һайн үрэ дүн туйлаһанайнгаа түлөө Герасим Александрович Санеев «Шэн габьяата ажалай түлөө. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ» гэһэн медаляар, Хүндэлэлэй олон тоото грамотануудаар шагнагданхай. Мүн дайшалхы гурбан медальтай юм. Коммунис ажалай ударник гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Тэрэнэй нүхэр Анна Романовна тус фермэдэ олон жэлэй туршада тугалшанаар хүдэлжэ байһанаа пенсидэ гаранхай. Энэ ажалша бэрхэ бүлэ найман үри хүүгэдые хүмүүжүүлжэ, хүл дээрэнь гаргажа байна. Тэдэнэй ехэ үхибүүдынь дээдэ һургуулинуудые дүүргэжэ, гэр бүлэ болоод, республика дотороо ажаллана.

Д. ДОНДОКОВ,
манай корр.

МИНСКЭ ОБЛАСТЬ. Белоруссиин автомобиль бүтээгшэд арбан нэгэдэхи табан жэлээ эршэмтэй дабшасаар эхилбэ. Энэ асари томо предприятиин хэдэн зуугаад хүдэлмэришэд 1981 оной хоёр һарын түсэбүүдые үлүүлэн дүүргэв. Хадата газарта ашагта малтамал ашаалан зөөхэ 110 тонныи самосвалнууд эндэ хабсаргагдажа захалба. Энэнь коллективэй XXVI съездэдэ бариһан ажалай бэлэг болоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 110 тонно ашаа нэгэ доро зөөхэ хаба шадалтай БелАЗ автомобиль. Энэ асари томо машина жолоодоходо ехэ хүнгэн юм. Кабинань уужам, багтаамжатай Гидродинамическа тормозной системэнь шэнэлэгдэнхэй.

ТАСС-ай фотохронико.

АЛДУУГАА ЗАҺАХА ГЭЖЭ ОРОЛДОХОДОО...

«Сибиряк» колхозой Заринн һүнэй товарна фермын коллектив үнгэрэгшэ жэлэй ноябрь һарын дүнгөөр район дотороо социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ, нэгэдэхи һууридa гараа һэн. Харин декабрьда тус коллектив һү үйлэдбэрилгэеэ нилээд доошолуулжа, дүрбэдэхи һуури эзэлһэн байна. Тэдэнэр тэрэ һарада үнеэн бүриһөө оройдоол 155 килограмм һү һаагаа гэхэ гү, али урзанда жэлэй декабрь һарынхиһаа 5 килограммаар бага болгоо.

Нёдондо фермын 14 һаалишадай оройдоол зургааниинь хоёр мянгатанай хилэ дабажа гараһан байна. Тэдэнэй тоодо Г. Д. Амбаева, М. К. Разгильдеева, Л. Я. Усольцева болон бусад оролсоно. Тэдэнэр үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2556—2416 килограмм һү һаагаа.

Тус фермэдэ 230 үнеэн ба гунжан бии юм. Эндэ 190 үнеэн һаагдана. Мүнөө фермээрээ сүүдхэдээ 1550 килограмм һү абана. Энэнь үнеэн бүридэ дунда зэргээр 6,7 килограмм хүртэнэ.

Энэ фермын коллектив нёдондо үнеэн бүриһөө 2000 килограмм һү һааха аргатай байгаа. Юуб гэхэдэ, һаагдажа байһан үнеэн бүхэндэ 2 килограмм холимол тэжээл. 20 килограмм силос, 1 килограмм үбһэн, 5 килограмм хэршэһэн һолоомон үгтөө. Иимэ тэжээл эдюулжэ, үнеэн бүриһөө дунда зэргээр сүүдхэдээ 10 килограммһаа доошо бэшэ һү һааха аргатай байгаа ха юм. Теэд тус фермын һаалишадай зэмээр бүлэг үнеэд һаагдангүй үлэшэдэг байгаа. Эндэ зарим һаалишадайнгаа элдэбын ушараар ажаллаха аргагүй болоходо, тэдэниие һэлгэхэ хүн байдаггүй. Иимэ ушарһаа ямар ехэ һүн алдагдана гээшэб. Мүн үбһэ һолоомоор таһалдаха ушарнууд али олон дайралдадаг.

Мүнөө энэ фермэдэ ажалаа һайжаруулха хэмжээнүүд абтажа байнхай. Тус коллективэй гэшүүн бүхэн ажалдаа һайнаар хандажа, үбэлэй үедэ ехэ һү һааха гэжэ оролдохо ёһотой. Игэжэ ажаллаад байгаа һаа, тус коллектив хуушанайнгаа алдар солые дахинаа нэрлүүлхэ ха юм.

И. ФЕДОРОВ.
Түнхэнэй район.

КОММУНИС БАЙГУУЛАЛТЫ[н] БА ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ХАРАА БОДОЛТОЙГООР

(ПАРТИИНА БОЛОН ЭКОНОМИЧЕСКА ҺУРАЛСАЛАЙ СИСТЕМЭДЭ НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ЭЛИДХЭЛЫЕ, КПСС-эй XXVI СЪЕЗДЫН ДОКУМЕНТНҮҮДЫЕ ШУДАЛХА ТУША[а])

КПСС-эй XXVI съезд хадаа партиин болон совет ... дай, дэлхэйн коммунис, хүдэлмэришэнэй болон нацио... но-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй ажабайдалдахи тон ехэ ... тическэ үйлэ хэрэг мүн болоно. Съезд коммунис бай... лалтын, шэнэ хүниие хүмүүжүүлгын зоригжу... түсэбүүдые хараалһан, партиин болон арадай ... шэгүй нэгэдэлые хурсаар гэршэлэн харуулһан байна ... хэр Л. И. Брежневэй элидхэл зохёохы марксизм-лени... мын гайхамшагта документ, научна коммунизмын ... до ба практикада оруулагдаһан ехэ хубита мүн.

Коммунистнуудай, ажалшадай дунда Л. И. Брежн... элидхэлые. КПСС-эй XXVI съездын документнүүдые ... зэгыгөөр шудалалгые эмхидхэхэ, тэрэнэй түүхэтэ ш... хэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ али ... лохоор туһалха гээшэ партиина комитедүүдэй түрүү... ээлжээнэй зорилго болоно.

Полит-һургуулинуудта болон марксизм-ленинизмы... дэһэ һуури шудалдаг һургуулинуудта, экономическ... гээрэлэй системэдэ байгша оной март - июнь һарану... туршада найма—арбан хэшээл, теоретическэ болон ... дологическа семинарнуудта, партиино-ажахын эд... дэй һургуулинуудта, марксизм-ленинизмын универ... дүүдтэ удаадахи темэнүүдээр дүрбэ—табан хэшээл ... гэгдэхөөр дурадхагдана:

КПСС-эй уласхоорондын политика

Хүгжэлтэ түгэс социализмын үедэ КПСС-эй эк... ческа политика

Совет обществын социально-политическэ болон ... болбосоролой хүгжэлтэ ба партиин зорилгонууд

Парти—совет арадай түрүү манлай

Мартын 20 болотор хаа хаанагүй пропагандист... семинар үнгэргэжэ, тэрээн дээрэ съездын делегад... партиина, совет болон ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэ ... дэмтэд болон мэргэжэлтэдтэ үгэ үгэхэ хэрэгтэй. ... тийна комитедүүд, политическэ гэгээрэлэй байшан... болон кабинедүүд пропагандистнууд болон шагна... зорюулан лекцинүүдые, консультацинуудые эмхид... методическа заабаринуудые бэлдэхэ, арбадахи табан ... лэй дүнгүүдые ба СССР-эй, республикын, хизаарай, ... ластиин, округой, городой, районой, түрэл предпри... гаа, совхозой гү, али колхозойнгоо экономическа б... социальна хүгжэлтын хараа түсэбүүдые харуулһан ... болон фотовыставкэнүүдые эмхидхэхэ уялгатай.

Л. И. Брежневэй элидхэлэй түгэс баялигые, съ... гол удхые, дотоодын болон гадаадын политикын ... партиин зорилгонуудые, СССР-эй экономическа ба ... альна хүгжэлтын удхые коммунист бүхэндэ, совет хү... хэндэ хүргэхэ гээшэ пропагандистнуудай, лекто... элидхэлшэдэй, бухы партийна хүдэлмэрилэгшэдэй ... эдэбхитэдэй хүндэтэй уялга мүн. Съездын материал... бодомжотойгоор, тон тодорхойгоор ба этигэмээр ... рилха шухала. Энэ хэрэгтэ ёһын тэдысэ хандажа бо... гүй.

Л. И. Брежневэй элидхэлые, съездын шиидхэбэри... дые гүнзэгыгөөр шудалха гээшэ тэдэниие амжалтата... бэелүүлхэ, коммунистнуудай, бухы ажалшадай поли... скэ болон ажалай эдэбхи хэшээлые ... лүүлхэ, 1981 оной түсэбүүдые, түсэбтэ ... бан нэгэдэхи табан жэлэй даабаринуудые ... үйлэдбэриин ашаг үрые ба хүдэлмэриин шанарые ... тойгоор дээшэлүүлхэ эгээн шухала эрхэ нүхэсэл... нэгэн болоно.

Пропагандистнууд болон шагнагшадта удаадахи ... ратура дурадхагдана:

Брежнев Л. И. Советскэ Союзай Коммунис па... XXVI съезд дээрэ КПСС-эй Центральна Комитеди... соото элидхэл, дотоодын болон гадаадын политики... лаар партиин ээлжээтэ зорилгонууд.

Брежнев Л. И. КПСС-эй XXVI съездын түг... хэлэһэн үгэ.

Нүхэр Л. И. Брежневэй элидхэл тушаа КПСС-эй X... съездын резолюци.

КПСС-эй программын шэнэ найруулгые бэлдэхэ т... КПСС-эй XXVI съездын тогтоол.

Тихонов Н. А. 1981—1985 онуудта, мүн 1990 он ... тэрхи үедэ СССР-эй Экономическа болон Социальна ... жэлтын гол шэглэлнүүд. КПСС-эй XXVI съездэ ... һэн элидхэл.

«1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи ... СССР-эй Экономическа болон социальна хүгжэлты... шэглэлнүүд» гэһэн КПСС-эй ЦК-гай проект ... КПСС-эй XXVI съездын тогтоол.

1981—1985 онуудта, 1990 он хүрэтэрхи үедэ ССС... Экономическа болон социальна хүгжэлтын гол ш... нүүд.

Пропагандистнуудта зорюулагдаһан методическа ... ринууд түбэй болон нютагай хэблэлдэ толилогдохо.

ЭБТЭЙ КОЛЛЕКТИВЭЙ ЭРШЭТЭ АЖАЛ

ЛВРЗ-гэй түрүү коллективүүдэй нэгэн гээшэ, шэрэм шудхалтын цехэй гараараа хэб хэдэг участок мүн юм.

Тус участогта ажаллагшад үнгэрһэн жэлэй мартын 20-до арбадахи табан жэлэй түсэб гүйсэд дүүргэйһэн алдартай. Энэ коллективэй гэшүүд табан жэлэй гурбан жэлэй түсэбые саг болзор соонь бэелүүлээд байхадаа, арга боломжонуудаа хаража үзөөд, 1980 оной майн 1 болотор табан жэлэйнгээ даабаринуудые бэелүүлхэ байһанаа мэдүүлһэн юм. Зүгөөр эршэ түгэсөөр, эбтэй эетэйгээр ажаллаһан участогай хүдэлмэришэд В. И. Ленинэй түрэһөөр 110 жэлэй ойн баярые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэжэ шиидээд, бүришье үндэр уялга абаһан байна. Тиигэжэ тэдэнэр 1980 оной апрелиин 22 болотор табан жэлэйнгээ түсэбые бэелүүлхээр зориглоо һэн. Тус коллектив үгэдөө хүрэжэ шадаһан байна. Тиимэһээл энэ участогайхидта Хүндэлэлэй Ленинскэ грамота барюулагдаһан гээшэ.

Тэдэнэр мүнөөшье ажалайнгаа эршэ һуладхангүй түрэл партиингаа ээлжээтэ съездые угтаа. XXVI съездын нээгдэтэр түсэбһөө гадуур 5 тонно фасонно шудхалга хэхэ гэһэн уялгаяа сүм дүүргэнхэй юм.

Хүсэн түгэсөөр ажаллагшадай амжалтанууд хаанаһаа эхитэйб, ямар эшэ үндэһэтэйб?

Энэ участогта 15 хүдэлмэришэн хүдэлдэг. Тиимэһээ суг ажаллагшадай тоо дан олоншье бэшэ һаа, тон үсөөн бэшэ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Тиигэбэшье тус коллективтэ хүдэлэгшэд эбтэй эетэй нэгэ бүлэдэл мэтэ юм. Энэ ушар тэдэнэй ажал хэрэгүүлтэ гол үүргэ дүүргэдэг гэбэл, алдуу болохогүй.

Тус участогта үниһөө хойшо ажаллагшад олон. Тэдэ хэд бэ гэбэл, В. А. Щербаков, Б. А. Гончаров, Н. П. Посохова, А. А. Комиссаров, М. Я. Старикова, Г. Я. Евдокимов гэгшэд болоно. Мүн дунда наһатайшуул тус коллективтэ бии. Ю. Н. Лю-Шиншин, Ц. Мантыкова болон бусад аха нүхэдэйнгөө ажалай зүргые бүри «үргэдхэгшэдэй» тоодо оролсоно. Эдэнэр хамта дээрээл коллективэй түшэглэл мүн шуу. Олонхи ажалша коллективүүдэй ехэнхи гэшүүд удаан саг соо хамтадаа хүдэлдэг гээшэ ааб даа. Зүгөөр эбтэй эетэйгээр ажаллаха, бэе бэеынгээ үгэ дуулалсажа, туһалалсажа хүдэлхэ ябадалай бухы коллектив бүхэндэ дайралдадаггүйнь эли. Тиихэдэ энэ участогта ажаллахаяа ерэһэн залуушуул ондоо цех, ондоо коллектив ошодоггүй байна. Жэшээнь, урзанда жэл Галина Назарова эндэ хүдэлжэ захалаад, хэбшэнэй орёо мэргэжэл шудалжа байнхай. Тиихэдэ тус участогта ажаллажа байһан Т. Дятлова нёдондонһоо хойшо хүдэлжэ эхилээд, пенсидэ гараһан үнинэй хүдэлмэришэн Т. И. Переляевагай орондо оролдосотойгоор хүдэлнэ. Эдэ бухы хүнүүдэй эбтэй нэгэ коллектив болоһон ушарта тэдэнэй дунда тогтоогдоһон нүхэр ёһоной хани харилсаан үгаа ехэ үүргэ дүүргэнэ.

Коллектив дотор иимэ эрхэ байдал тогтоохо хэрэгтэ участогай партийна бүлэг ехэ габьяатай юм. Тэрэнэй бүридэлдэ 5 коммунист тоологдоно. Виктор Алексеевич Щербаков хэдэн удаа партийна бүлэгые хүтэлбэрилэгшөөр һунгагдаһан юм. Эндэ нүхэдтөө хүндэтэй, ажалша бэрхэ Щербаков тухай нэгэ хэдэн үгэ хэлэлтэй. Виктор Алексеевич тус цехтэ 1957 онһоо хойшо ажаллана. Дүршэлөөр түгэс хүдэлмэришэн хошонгууша, зугааша налгай һайн зантай хүн юм. Тэрэ аяар 1971 ондо үдэшын хүгжэмэй һургуули дүүргэһэн намтартай. Баян дээрэ ирагуу хүгжэм, дуунуудые гүйсэд хэдэг, хатараадшье абадаг. Ажалша бүхэриг, үгэтэй дуутай В. А. Щербаковой нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй байһаниинь гайхалгүй болоно бшуу. Тиихэдэ эдэ бүгэдынгөө хажуугаар Виктор Алексеевич партийна бүлэгэйнгээ хүдэлмэри шадамараар ябуулдаг гээшэ. Тиигэжэ ... ззануудынь саг соогоо болодог. Мүн энэ участогай хүдэлмэришэдэй дунда политинформаци... һонирхолтойгоор долоо... ног бүхэндэ үнгэргэ... Тус коллективэй гэшүү... тадаа политическа гэ... лэй һуралсалда хабаадуу... данхай. Эдэ бүгэдэ хэ... дэй хүдэлмэришэдэй ... горитой нүлөө үзүүлж... һаниинь эли бодо бшуу.

Шэрэм шудхалгын ... участогууд хүдэлмэри... ажалай дүнгүүдые үдэр... ри согсолжо мэдээсэж... даг. Тиихэдэ һара бү... «Мэргэжэлээрээ эрхими... гэһэн нэрэ хүндын эзэ... рүүлэгдэдэг. Мүнөө В... Личунов нүхэдэйнгөө ... шалгаранхай. Тэрэ... Б. А. Гончаров, М. Я... риков гэгшэдэй фото... гууд цехэй Хүндэлэлэ... барта табигданхай. ... ской Соведэй депута... Мантыковагай дүрэ-зур... водой түрүүшүүлэй га... дэ табигданхай.

Энэ коллективэй ... ажалайнгаа һүүлээр ... жа, сүлөө сагаа хамт... үнгэргэдэг заншалтай... шээнь, тэдэнэр Т... Ивановна Переляевагай... ралтада гараһан үдэр... гэдөөрэн нёдондо ... һэн байна. Тэрэшэ... коллективэй гэшүүд ... гээд лэ кино гү, али ... суг ошодог байха юм.

Гэшүүн бүхэнэйнгөө ... байдалаар ходо һони... хүдэлмэришэн бүхэ... гаа анхаралаа таби... даг дүршэлтэй хүдэл... дэй коллектив түрүү ... раал ябана бшуу. Тии... энэ коллективэй 14 ... коммунис ажалай ... гууд юм.

Д-Р. ДАМБА...

ХОНИШОД ХҮЛЕЭНХЭЙ...

Танниие амараар ханганаб

I.

Михаил Иванович Маконо арба гаран жэл соо хонишоноор хүдэлнэ. «Забайкалец» совхозой Лужки газарта мүнөө тэрэ ахалагша хонишон болонхой. Туһаламжадань үшөө гурбан хүн томилогдонхой. Хамта 605 эхэ хонидые харууһалжа байна. Нёдондо тэдэнэр зуун эхэ хонин бүриһөө 85 хурьга абаа, мүн энэ жэлдэ зууниие зуус арбан уялгатай.

Нийтынгээ малай тоо толгойе олошоруулхын түлөө үнэн сэдьхэлһээ социалис уялга абаад, тэрэнээ бэелүүлхые оролдожо ябаһан хонишодой байра байдалаар, эрилтэнүүдэйнь талаар хангагдажа байһаар байтар гэхэ мэтэ асуудалнууд бодогдодог юм. Газаа талаһаань харахада, өөһэдынь хонидойньшье байра байшангууд, үзэмжөөр бирагүй байба. Гэр соонь орохомнай, дүрбэн түмэр орон байба. Буландань «Рекорд» тухэлэй телевизор болон приемник хоёр байна.

— Телевизортнай һайнаар харуулна гү? — гээд партком-секретарь С. И. Немцов һонирхоодхибо.

— Радио, телевизорнуудтэ хүсэлгүйбди даа. Харин тэрэ автолавка.., — гээд, Макомнай секретарьта харюу үгэхэ зуураа, үг-маг гээд, нүүрэн тээшээ хараба.

Хонишоной доторойнгоо бодолые хэлэнгүй болишоһониинь элитэ үзэгдэбэ.

— Михаил Иванович, юундэ дутуу хэлээд болинобта? Автолавка ябана гү, сэхыень хэлэгты, — гээд Мухар-Шэбэрэй райкомой пропаганда болон агитациин таһагые даагша нүхэр Б. Н. Дамбаева хонишондо хандаба.

— Автолавка ябахаяьшье ябадаг гээшэ. Графигаа алдадагшьегүй бэшэ аа гү. Харин, теэд, тэндэһээ абаха юумэн хомор байдаг. Бидэ, малшанда хэрэгтэй юумэн: дулаан бээлэй, малгай, ажалдаа үмдэхэ хубсаһан, телогрейкэ, хүдэһэн дэгэл гэхэ мэтэ оройшье байдаггүй, — гэжэ Наруслан Шаяхматов тордиһогүйхэнеер тоолобо.— Саашань, нүхэд, сэхыень хэлэхэ болоо һаа, хонишоной нэрэ зүүгээд байха бэшэ, харин ашаг үрэтэйгөөр, хүн зондо, ниитэдэ туһатайгаар хүдэлхые оролдогдоно гээшэ. Хонишоноор хүдэлжэ эхилһээр хоридохи жэлээ тооложо байнаб. Һайнаар хүдэлөөд байбал, олзо оршо һайнтай, үргэмжэ, тэдхэмжэтэй ажал гэжэ һанагшаб. Һарымнай дунда зэргын салин 290 — 300 түхэриг болоно. Жэлэй тоосоогоор би 2207 түхэриг абаа һэм. Иигэжэ байхадаа, түсэбтэ даабаряа дүүргэнгүй һууха үндэһэн манда үгы юм. Гансал автолавкын асардаг юумые гүримтай болгоһой гэжэ бүлэ танайнгаа зүгһөө хэлэхэ, гүйхашье байнаб, — гэбэ.

II.

Удаань А. А. Калашниковай даадаг отарын оршодог Толстая гора гэжэ газарта срэбэбди. Дундуур аад, саб гэмэхэн бэстэй хүн ахалагша хонишонби, гэжэ мэдүүлбэ. Оршон тойронхи юумэнниинь гэртэ, газаагүй — эмхи гүримтэй байдал нюдэ баясуулна. Хашаа хорсо, дал соонь сэбэршье, дулааншье, хурьгадынь тобир тарганууд, дэбхэрэн тангаршаалдана.

Алексей Ануфриевич арбадахи табан жэл дүүрэн энэ отарада хүдэлжэ гараа. Дүрбэн жэлдэнь удаа дараалан зуутанай тоодо ябана. Мүноошье зуун хонин бүриһөө зуун хурьга түлжүүлхэ уялгатай. 620 толгой эхэ хониндо зургаан хүн байна. Сакманщигуудые хэрэглэнэгүй.

Өөһэдынь һуудаг гэр соо дарагар, шангахан эзэнэй гар гэртэ, газаагүй үзэгдэнэ. Шэрдэгдээгүй модон поолынь шаб шарахан.

Орон бүхэндөө сагаан простыни, сэбэр хушалтаар хушаатай зургаан оро харахада, ямар нэгэн студентнэрэй хамтын байра һануулна. «Мир искусства» гэһэн стенд ханадань үлгөөтэй. «Новое время», «Вокруг света» гэжэ журналнууд, «Правда», «Сельская жизнь», «Правда Бурятии» газетэнүүд стол дээрэнь нягтаханаар табяатай харагдана. Эдэ бүгэдэ библиотекарь Марина Ивановагай хүдэлмэри. Телевизорынь һайнаар хүдэлнэ.

— Хангалгаар һонирхонобди гэнэ гүт? Ажалаймнай иимэ шанга үедэ энэ шухала асуудалаарнай һонирхоһонтнай һайн лэ даа, — гэжэ ахалагша хонишон һанаа алдаба. — 17 жэлдэ хонишоноор хүдэлнэб. Теэд малшадай эрилтэ хангалга юундэшьеб һайжарнагүй. Урдань хада бидэнэртэ талха тарьяа, загаһан, тусхай хубсаһа хунар автолавкаар ерэдэг бэлэйл. Мүноо тиимэ юумэн харагдахаяа болинхой. Автолавка срэдэг. Тэндэнь 160 түхэригэй костюм байна. Тэрэ хүнэй үдэр бүри абаха юумэн бэшэ ха юм. 160 түхэригэй костюм үмдөөд, хониндоо гараха бэшэб.

• • •

Мухар-Шэбэрэй районой «Забайкалец» совхозой хоёр отара дээгүүр ябагдаа. Тэндэ уулзаһан, танилсаһан хонишодой һанаһан байһанаа дууһыснь хөөрэжэ үгэһэндэнь, ехэтэ урмашагдаа, баярлагдаа гээшэ. Харин тэдэнэй бултадаа нэгэл гомдолтой байһаниинь элирээ. Малшадай эрилтые алишье талаһаань дүүрэнээр, ондоогоор хэлэбэл, комплексноор хангалга зарим тэды эндэ ябуулагдана гэбэшье, худалдаа наймаа хэхэ автолавкын шухала хэрэгтэй эдеэ хоол, эд бараагүйгөөр ябадагынь хэндэ хэрэгтэй гээшэб гэжэ асуултай бологдоно.

Һаяхан Шаралдайн совхозрабкоопой хүдэлмэрилэгшэд ажахынгаа түб һууриндаа пумаажан будуудэй болон унтариин дэрэ дэбисхэрэй хэрэгсэлнүүдэй выставкэ — худалдаа наймаа үнгэргөөбди гэжэ гансал шууяа татаһан байха юм. Хэдэн метр ситец, сатин, сонхын бүд гэхэ мэтээр совхозой түбэй хүн зоной эрилтэ гүйсэд хангахагүйнь мэдээжэ байгаа. Тиигэбэшье үрдиһан зариман хүртөөл юм бээзэ. Теэд эндэхи рабкоопой түрүүлэгшэ нүхэр Т. А. Архиповай малшад тухайгаа бодомжолоогүй байһаниинь харамтай.

Малшадай хэрэглэмжэ хангадаг автолавкануудые эд бараагаар, эдеэ хоолобр хангаха асуудал хаана гүйсэд шиидхэгдэхэ ёһотойб. Энэ талаар Мухар-Шэбэрэй райпогой түрүүлэгшэ коммунист Ю. Д. Васильевай харюу үгэхыень хүлеэнэбди.

В. ТОКТОХОЕВА,
манай корр.

Наһой шэнжэлэл ба шүүмжэлэл

ОРОД АХА ТУХАЙ ҮГЭ

Гурбан зуу гаран жэл соо ород буряад зон хаяа хадхажа һуугаа, хани нүхэд ябана. Аха заха буряад уран зохёолшодой нэгэн болохо Платон Малахшиновай хоёр номоо буряад зоной нонирхолтой роман бэшэбэ. Баруун буряадуудай хубисхалай урда тээхи байдал тус номууд соо зураглагдан харуулагдана.

Түрүүшынь ном «Тарялтын һургуули» («Школа в Тарятэ») гэжэ нэрэтэй. Тарялта гэжэ буряад һууринда багшалхаа ерэһэн ород хүбүүн Тимофей Большаков романай гол герой болоно.

Һая ерэһэн залуу багша хүбүүн нютагай хүн зонтой эбтэй эетэйгээр ажаллажа эхилнэ. Тимофей Большаков буряад хэлэтэй. Юуб гэхэдэ, тэрэ бүри багаһаа хойшо буряадуудай дунда байһан, сүг хамта ажал хэһэн. Тиимэһээ Тарялта һууринай буряадуудые ойлгоходоо ядангүй. [illegible]

Тимофей Большаков городто багшанарай тусхай курсы дүүргэһэн байна. Городто һуража байхадаа, тэрэ буряадуудай багшанар болон подпольщигуудтай уулзаһан байгаа. Тэдэ уулзалгануудайнгаа ашаар Тимофей Большаков мүлжэгшэд [illegible]

Басагадые нютагай баяшуул ухэр мал шэнгеэр тоолодог, дура зоргоор соогоо наймаалдаг, худалдажа абадагшье байгаа.

Эсэргүүсэжэ хэлэхэ үгэгүй, үгытэй ядуу Элюубэ гэжэ басагаан хуби заяанай харанхы муу байһыень залуу хүбүүн нэн түрүүн ойлгожо, хайрлана, сэдьхэлдэ хүдэлгэнэ. Залуу хоёрой холын харилсаан байдал дүтэлнэ, энхэргэн мэдэрэлэй утаһануудаар дайрагдаад абаха юм. Ухаатай хүбүүн [illegible] басагаан Элюубэйнгээ хуби заяан тухай бэшэ, харин бүхы Тарялта нютагай хүн зон тухай һанаагаа зободог, тэдэнэй хүндэ дарлалтые али болохо эрғээр хүнгэдхэхэ гэһэн эрмэлзэлдэ эзэлэгдэжэ эхилнэ. [illegible]

Олоной түлөө оролдоһон [illegible] Тимофей Бонифатьевич юунһээ эхилнэб? Нютагай баяд ноёд үгытэйшүүлые [illegible] мүлжэжэ шадана гэжэ тэрэ мэдэнэ. [illegible]

Платон Малахшиновай дилогиин өөрынь амин наһанай харгыда дүтэрхы юм. Платон Ильич өөр 54 жэлэй туршада Ленинскэ партиин гэшүүн байһан. [illegible]

«Тарялтын һургуули» гэжэ романай гол герой Тимофей Большаковые [illegible] Тарялта нютаг мүн лэ баяшуулай гар доро байна. [illegible] Забановай дайсан болоно. Забановай ябуулгаар Т. Большаков һургуулида багшалха эрхэеэ хэһэгдэнэ. Теэд энэнь хомхой хобдог ноёндо үшөөл бага. Багшые нютагһаа һэгүүлхэ намнаха хүсэлдэ тэрэ эзэлэгдэнэ.

[illegible]

Удаань түрмэ, мүрдэлгэ, түмэр харгын депода ажал [illegible] Тимофей Большаков Тарялтын зониие мартанагүй. [illegible] Тарялтынхан зон ород багшаа мартанагүй. Илангаа эхээр Элюубэ басаган дурдана.

Дилогиин хоёрдохи роман — «Алаир-гол» соо Тимофей Большаковой Тарялта нютаг бусажа ерэһэн тухай бэшэгдэнэ. [illegible]

Элюубын эсэгэ Бата Тимофей хоёрой хөөрэлдөөн угаа сонин:

— Та мэдэнэгүй, юундэ би нааша ерээбби? Элюубэ Красноярск абаашаха, удаань тэндэ гэрлэхэ гэжэ ерээб.

Харюу хэлэхын оронд, Бата һураба:

— Ши ород янаай гүш?

— Оробби... юун болооб?

— Ород... [illegible]

[illegible]

Энэ дээ, ород аха тухай хэлэһэн үгүүлэл.

П. Малахшиновай роман ород, буряад арадуудай хани барисаае харуулжа [illegible] үүргэеэ һайнаар дүүргэнэ.

И. ТУГУТОВ,
түүхын эрдэмэй доктор.

ШЭНЭ ЗЕЛАНДИ. Энэ гүрэнэй национальна һайндэр Шэнэ Зеланднин үдэр Веллингтондо олон хүнэй хабаадалгатай жагсаал болобо. Тэрээндэ гол түлэб энэ оронэй уугуул үгсаатан болохо маори арадай түлөөлэгшэд хабаадаһан байна. Тэдэнэр һайндэрөөр дашарамдуулан, үйлэ гаража, үндэһэ яһанай илгаа гаргадаг засагаархидай политикые эрид шууд буруушааба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: жагсаалда хабаадагшадые полици бараалба.

АП—ТАСС-ай фото.

ХИЛЫН • ТАСС • АПН • саанаһаа

США-гай засагаархид Сальвадорой сэрэгэй хунтада туһаламжа үзүүлжэ үргэлжэлһөөр. «Хүнэй эрхэ хамгаалхын түлөө тэмсэнэбди» гэжэ байжа дэлхэй дүүрэн шашадаг Вашингтоной засагаархид шуһата хунтын арад зониие хайра гамгүй хюдахадань сэхэ хабаадана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хунтын сэрэгүүд «номгоруулгын» ээлжээтэ рейддэ гараба.

ЮПИ—ТАСС-ай фото.

ПАП АГЕНТСТВЫН МЭДЭЭСЭЛ

ВАРШАВА. ПНР-эй генеральна прокуратурын хэблэлэй түлөөлэгшын мэдээсэлһээр, Варшавадахи военно прокуратура Мошинские, Шереметьевые, Ясинские, Яндзишагые гэмэй тобшолол сүүдтэ эльгээжэ гэжэ ПАП агентство мэдүүлбэ. Эдэ гэмнэгдэгшэд оной сентябрьда «Бээе даанхай Польшын конфедераци» гэдэг нюуса эмхи тогтоожо, тэрээн дотор өөһэдөө хүтэлбэрилхы үүргэ дүүргэдэг байгаа. ПНР-тэ, тэрэнэй союзнигуудта эсэргүү ябуулга хэдэг хилын саанахи центрнүүд тэрэ эмхиие мүнгөөр хангадаг байһан. Гэмнэгдэгшэд тэдэ центрнүүдтэй холбоо барисаатай, Польшодохи байдал тухай мэдээнүүдые дамжуулдаг, тэндэһээ материальна-техническэ туһаламжа, мүн харилсаа холбооной асуудалнуудаар заабари абадаг байба.

Дээрэ дурсагдаһан контрреволюционно эмхиин программань ПНР-эй конституционно байгуулалтые усадхаха, тэрэнэй оборонно хүсэ шадалые һуларуулха, социалис оронуудтай холбооснь таһалха гэжэ хараалдаг байгаа.

Мочульский болон бусад Польшын Арадай Республикын үг зорилгонуудта эсэргүү гэмтэ ябуулгануудые хэнэ гээд гэмнэгдэнэ,— гэжэ хэблэлэй түлөөлэгшэ мэдүүлбэ.

ВАРШАВА. «КОС-КОР» гэһэн нэрэ доро ябуулга хэдэг, социалис байгуулалтада харша бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн Михник гэгшэ гүрэндэ харша ябуулга хэлсэһэнэй түлөө дуудуулаад, прокуратурада ерэхэеэ арсаһан байна.

А. РАМАЛЬЮ ЗАНЕШЭЙ МЭДҮҮЛГЭ

ЛИССАБОН. Португалиин Республикын президент генерал А. Рамалью Занеш гадаадын хэблэлэй нэгэдэлэй гэшүүд-журналистнууд тай Лиссабондо уулзалгын үеэр үгэ хэлэхэдээ, уласхоорондын хэдэ хэдэн асуудалнууд дээрэ тогтоһон байна.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүд дотор ороһон, Советскэ Союзай амгалан шэнэ үүсхэлнүүдые президент һайшаан сэгнэбэ. Амгалан байдал хангалгын, ядерна дайе сарай зайсуулгын асуудалнууд бүхы хүн түрэлтэнэй сэдьхэлые доһолгоно. Тиимэһээ эрхэтэн, түрэнэй ажал ябуулагша байһан тулада, шахардуу байдал һуларуулгын, ооу зэбсэгүүдые хурялгын аша туһада зорюулагдаһан бүхы дурадхалнууд, үүсхэлнүүдые һайшаангүй байха аргамнигүй гэжэ тэрэ мэдүүлнэ.

Уласхоорондын тубэгтэй асуудалнуудые хөөрэлдөөнүүдэй хэлсээнүүдэй үндэһөөр шиидхэхэ шухала гэжэ президент тусхайлан тэмдэглээ.

Испанида һаяшаг болоһон ушаралнуудтаи, сэрэгэй урбалта хэхэ пэдэлгэнүүдтэй дашарамдуулан, А. Рамалью Занеш иигэжэ мэдүүлбэ: минии һанамжын ёһоор, «хүршэ Испанида гүрэнэй урбалта хэхэ харата пэдэлгэһээ уламжалан, Португалидахи хархис этэгээдүүд толгойгоо үргэжэ магад» байгаа. Гэхэ зуура, манай орон доторхи демократи яһала бата бэхи болонхой, гадаадын ушаралнуудай нүлөөнһөө өөрыгөө аршалан хамгаалжа шадаха гэбэ.

ООН-ой ГЕНЕРАЛЬНА АССАМБЛЕЙН УРЯА

НЬЮ-ЙОРК. Хүсөөр эзэмдэгдэһэн Намибиие сүлөөлэн байгуулхын тула Урда-Африкын хархис захиргаан тэдхэһэн али бүхы уялгата хорихо хэмжээ абахые ООН-ой Генеральна Ассамблей гаргаба.

Һүүлэй үдэрэй дискуссиин үеэр баталагдан абтаһан (олонхи дуугаар абтаһан) шиидхэбэринүүд өөһэдынгөө зорилго өөһэдөө тодорхойлхо, Намибиин сүлөөлхын түлөө Намибиин арадай хуулита эрхэнүүдые таһалдуулха зорилготой хуули буса эзэмдэгшэ засагай махэтэ ябуулга ба хуули «түсэбүүдтэ» эсэргүү шанга хэмжээ абахыень бүхы Совсдые уряалба.

Хархис эзэмдэгшэдтэй баруун оронуудай холбоо барисаан Намибиие сүлөөлхэ замдахи гол һаад тойбо болоно гэжэ ООН-ой тоолодог байһыень мүнөөнэй сесси лаблан баталаа. Урда-Африкатай экономическа, дипломатическа харилсаа хэдэг, тэрээнтэй сэрэгэй холбоогоо улам үргэдхэжэ байһан гүрэнүүдэй политикыень Преториин засагые сэхэ дэмжэн дэбэргэһэн ябуулга гэжэ тоолоод, Ассамблей эрид буруушааба.

Энэ шиидхэбэринь «ядерна зэбсэгэй талаар Урда-Африкатай Израилиин, Холбоото Штадуудай, ФРГ-гэй ба Францини үүдхэһэн үгэсэлгые эрид буруушаана, ураан, плутони ба бусад ядерна материалнуудые, реакторнууд гү, али сэрэгэй хэрэгсэлнүүдые бүриддүүлжэ болохоор түхсэрэлгэ Урда-Африкын засагта сэхэ гү, али далдаар дамжуулха ябадалһаа татагасахыень бүхы гүрэнүүдые уряална. Намибидахи ураан эзэмдэхэ ябуулгануудта хабаададаг корпорацинуудтай оронуудай правительствануудые, түбхын түрүүндэ США-гай, Англиин, ФРГ-гэй, Франциин, Канадын, Швейцариин ба Японой правительствануудые тиимэ ябуулга хорихо хэмжээ абахыень Ассамблей уряалба.

Р. РЕЙГАНЭЙ ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ

ВАШИНГТОН. Президент Рейганай пресс-конференци дээрээ, бюджетнэ «арьбалалта хэхэ» хэмжээнүүд тухай урдишалан бэлдэгдэһэн хэмжээнүүд тухай мэдүүлгээр США-гай захиргаан ... асари ехэ гаргаша ... тула мүнөөнэй финансын жэлдэ 178 миллиард доллар, харин 1982 ондо 222 миллиард үлүүтэй доллар ... хараална. «Олон ... американецууд экономическа хүшэр байдалһаа гаргаалан, бүри мүнөөнэй ... шангаар татаха болонхой» гэжэ президент хэлэнэ.

... жэлдэ гүрэнэй 33 ... алба хаагшадые, ерэ...—63 мянгые хороо... хараалһан түсэб конгрессэдэ эльгээхэмни гэжэ соносхобо.

Тииһээ тиитэрээ байдалнай һайжарханъ гэжэ юрын американецуудай найдаһанай үлүү. Юундэб гэхэдэ, захиргаанай хараалһан олон арбаад миллиард долларые «арьбалалтын» хэмжээнүүд түбхын түрүүндэ гаргашалагдаха гол түлэбтөө социальна хэрэглэмжэнүүдтэ: гэгээрэл, элүүрые хамгаалга, үгытэйшүүлдэ туһа хүргэлгэ гэхэ мэтэдэ зорюулагдаха гаргашануудые хороохоной үндэһөөр гүйсэдхэгдэхэ болоно гэбэ.

Вашингтондохи алба хаагшадай тоое хороолго «Пентагоной аппаратда хабаадахагүй» гэжэ Рейган тусхайлан тэмдэглээ. Корреспондентнүүдэй нэгэн: «социальна программын бүхы дээрээ шахуу хороогдоходонь, орон доторхи үгытэйшүүлэй ямар аргаар амидарха байһыень ойлгоногүйб» гэжэ дэмы ажаглаагүй байха.

Сальвадорто хамааралгаяа улам үргэдхэжэ байһан Холбоото Штадууд дотор дураа гутаха ябадалай ехээр дэбэржэ байһан тухайда олон корреспондент пресс-конференциин үеэр президентһээ асууһан байна. «Сальвадорто США-гай дүүргэжэ байгаа үүргые Вьетнамда дүүргэһэн үүргэтэйнь жэшэнэ» гэжэ корреспондентнүүдэй нэгэн сэхэ мэдүүлээд, «Сальвадор Холбоото Штадуудта баһал Вьетнамай түхэлтэй болоно аа гү» гээд түбэгшөөдэгөө элирхэйлбэ. Р. Рейган харюу үгэхэдөө, америкын сэрэгүүдые Сальвадорто эльгээхэ «шухала гээд» тоолоногүйб гэһэн мэдүүлгээр хизаарлаба. Гэхэ зуура, хархис хунтада США зэбсэгүүдые үгэхэ, али бүхы туһаламжа үзүүлхэ, тэрэ тоодо сэрэгэй советнигуудые эльгээхэ байха гэжэ Рейган сэхэ мэдүүлээ.

Хунтада «сэрэгэй туһаламжа, мүн юрэнхы шэнжэтэй туһаламжа» үзүүлхэдээ, Сальвадортохи хүнэй эрхэ дэмжэгшэдтэ туһалнабди гээд тоолонобди» гэбэ. Тон һүүлэй үе болотор Сальвадорто США-гай элшэн сайд байһан, орон доторхи мүрдэлгэ-хюдалгын түлөө, амгалан зониие олоор алаһанай түлөө гол зэмые Дуарте удамаршатай мүнөөнэй хунта дааха ёһотой гэжэ олоной үмэнэ мэдүүлһэн Р. Уайт президентын баталамжануудай тон буруу байһые элишэлэн харуулаа.

ИЗРАИЛЬ: КРИЗИСЭЙ ЭРМЭГ ДЭЭРЭ

Һүүлэй үедэ Израилиин дотоодын политикын ажабайдалда шухала хэдэ хэдэн үйлэ хэрэгүүд болоо. Хуули гаргалгын захиргааниие тараах тухай, мүн энэ жэлэй июлиин 7-до болзорһоонь урид һунгалта үнгэргэхэ тухай хуулиин проект Бегинэй правительство кнесседэй үзэмжэдэ оруулһан байна. «Өөрынгөө правительствын оронoo залан хүтэлхэ оройдоо арга шадалгүй болоһые Бегин өөрөө мэдэрээ», — гээд, правительствые толгойлогшо тушаа һайшаалгүй үгэнүүдые баруунай, тодорхойлон хэлэбэл, француз хэблэл бэшэһэн байха юм.

Үнгэрэгшэ жэлэй хоёрдохи хахадта олон партинуудай түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн нэгэдэмэл кабинедтэ нилээд ехэ хубилалта болоо һэн. Тэрэ кабинедэй (правительствын) гол хүсэниинь гэхэдэ, 1977 оной июльдэ парламентые һунгаһан һунгалтада олонхи дуу абаһан «Ликуд» гэжэ баруунай үзэлтэй партинуудай нэгэдэлэй министрнүүд байһан юм. Эсэсэй эсэста тус нэгэдэлэй баримталдаг хархис баруунай хатуу шэрүүн хараа шугам бүри ехээр хүдхэрһэн, илангаяа гадаадын политикын талаар хүдхэрһэн байгаа. Тиихэдэ энэ нэгэдэлдэ «Ликуд», клерикалнууд ба «шэнэ түхэлэй демократнууд» ородог һэн. Гадаадын политикын албан зургааниие толгойлогшо Даян, Израилиин пентагоной дарга Вейцман гэхэ мэтэ Израилиин политигууд министрэй тушаалнуудһаа арсаһан гэхэ. Тэдэнэй һуурида Шамир — урдань мүрдэн хюдагша ябаһан, тиигээд арабуудта харша үзэл бодолтой байһан дээрэһээ жэгшүүритэ хүн болоһон, тиигээд... Бегин өөрөө обороной министрэй уялга дааҗа абаһан — иимэл этэгээдүүд ороһон юм. Оро бодогүй бурууу һүрэлтэн «национальна абаралгын экономическа политикые» зохёогшо — финансын министр Гурвич шэнэ жэлэй урда тээхэнэ тушаалһаа буугаа. Парламентда түлөөлэгдэһэн 120 депутадай мандадһаа энэ нэгэдэл 70 гаран мандадтай байгаа. Һүүлэй һүүлдэ парламентда түлөөлэгдэһэн энэ нилээд ехэ диилэнхи олонхинь үгы болоходо, өөртэнь тудаһан эгээл һайн хубаариин ашаар лэ Бегин хадаа өөрынгөө хараа бодол дэмжүүлхын тулада арай-шамай 58—60 дуу абажа болохо байгаа. Тиимэ болохолоороо, кнесседэй үзэмжэдэ бодото дээрэ ямаршье асуудалаар правительствада найдажа болохо гү, али үгы гү гэһэн асуудал оруулбал, тэрэ правительство бузар бузагайгаар унаха түйлдаа хүрэхэ һэн бэлэй. Министрнүүдэй кабинет болзорһоонь урид һунгалта зарлаха тухай шиидхэбэри абахадаа, эгээл иимэ һанамжа баримталһан байгаа бшуу.

Баруун оронуудай хэблэл Израильда үзэгдэһэн дотоодын болон гадаадын политикын эли бодо кризисэй шалтагаануудые шэнжэлхэдээ, түрүүшын ээлжээндэ, заншаһан гуримаар, экономическа эрхэ нүхэсэлнүүдые дэбжүүлдэг байха юм. Теэд яхаб, энээндэ үнэн бодото зүйлэй хуби биил даа. Ажалай парти түрүүтэй правительственна нэгэдэлэй ябуулдаг байһан экономическа политикада олон түмэнэй дураа гутаһан үедэ, дүрбэн жэлэй саада тээ, Бегин өөрөө засаг түрэеэ гартаа абаа һэн. Мүнөө үедэ Ажалай парти правительственна нэгэдэлдэ эсэргүү гол хүсэн болонхой. Гэхэ зуура, Ликудын экономистнуудай эзэрхэн зонхилолгын онсо шэнжэнь юуб гэхэдэ, саарһан мүнгэнэй үнэ сэн үзэгдөөгүй ехээр буураһан байна. 1977 ондо тэрэнэй бууралгань — 48 процентээр, удаадахи жэлдэнь — 111 процентээр, үнгэрэгшэ жэлдэ, яаха аргагүй доогуур абтаһан хуулита тоо, баримтануудаар, — 133 процентээр түргэдэһэн байгаа. Ондоогоор хэлэхэдэ, энэнь дэлхэй дээрэхи эгээл ехэ рекорд болоно. Һүүлэй 12 һарын турша соо ажабайдалай үнэ сэн дунда зэргээр 180 процентээр ургаа, харин бодото салин хүлһэн 9 — 15 процентээр бага болоо. Олонхи улад зонойнгоо һуудал байдалые болохо тоо соонь хангажа шадаагүй дээрэһээнь Бегин ба тэрэнэй министрнүүдтэ олон түмэнэй ехээр дураа гутаһаниинь ойлгосотой бээзэ. Тэрэнэй эсэстэ хүнүүдэй энэ орон руу нүүжэ ерэлгэнь эрид хороо, гаража ошсошодынь олошороо. Энэ ушар дэлхэйн сионис хүдэлөөнэй толгойлогшодто туйлай ехэ нүгэл шэбэл боложо тудапа. Яхадааб гэхэдэ, «дэлхэйн бүхы еврейнүүдэй эхэ орон» болохо Израиль тухай сионис сурталай хэр зэргэ үндэһэ баримтатай байһанда һэжэг түрүүлнэ ха юм.

Эдилгэ абалгын ехээр тараһан ябадал Израилиин засаг түрын нэрэ хүндые химэлэ химэлһээр муудхаагаа гээшэ. Иимэ эдилгэ обществын ноёд һайд абадаг байна. Гүрэнэй захиргаанай элдэб шатануудые ингэжэ үбшэнтэйгөөр муудхаадаг ябадалые полициин албан зургаанай хүдэлмэрилэгшэд үе-үе болоод лэ усадхадаг юм, зүгөөр энээнһээнь ёһотой амжалта туйлагданагүй. Һангай мүнгэ зөөри бүдүүлиг бузагай янзаар хулууһанайнгаа түлөө Ажалай партиин элитэ ажал ябуулагша, Израилиин Банкые эрхилэгшэ Ядин түрмэдэ хаагдашоо. Зайлашагүйгөөр баригдаха, элишэлэгдэхэ болопондоо правительствын министр Офер дуһаа соо буудажархёо. Национально-шажан мүргэлэй партиин хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн болгожо, Бегинэй дэбжүүлһэн, шажан мүргэлэй хэрэгүүдэй талаар министр Абу-Хацейра мүрдэлгэдэ ороод, хуурмаг хэрэг эрхилпэнэй, эдилгэ абапанай түлөө зэмэлэгдэжэ, сүүдтэ үгтэхэ болонхой. Хоер ликуд-депутат хулгайда орёолдожо баригдаа. Үзэмжэгүй муухай эдэ «хэрэгүүдые» Бегинэй даражархиха гэһэн нюуса далдагүй һэдэлгэнүүд правительствын нэрэ хүндые бэхижүүлхэ зорилготой байгаа. Тэрэнь оройдоошье туһа болоогүй.

Гэхэтэй хамта Израилиин али бүхы үбшэ хабшаниинь тэрэнэй зонхилхы бүлэгүүдэй ябуулдаг политикатай, ондоо гүрэнэй газар дайдые булимтаран абалгын, дээрэлхэн эзэмдэлгын политикатай эгээл тапаршагүй сэхэ холбоотой. Тиигэжэ энэ үбшэ хабшаниинь мүнөө Израилиин бүхы общественные дайралан олон талые ба үзэгдөө дуулдаагүй шанга кризистэ эли тодоор харагдана.

США-гай дали доро Египедтэй баталпан Кэмп-Дэвидэй хэлсээнүүд хадаа Каирай зүгһөө һаад тойбо ушаруулхагүйгөөр, мүн Вашингтоной һайшаалда хүртэжэ байгаад, хожомынь «еврейнүүдэй гүрэнэй» бүридэлдэ оруулхын тулада тэрэ эзэмдэгдэһэн араб газар дайдые ашаглалгын хараа шугам ябуулха тон шухаг арга боломжо Бегиндэ олгоһон байха юм. Дүрбэ хүрэхэтэй хүрэхэгүй жэл соо засагаа барижа байхадаа, Израилиин баруунай правительство эзэмдэһэн газар дээрэ еврейнүүдэй сэрэгэй түхэлтэй 35 һууриин тосхонуудые (дүн хамта 100 гаран болонхой) байгуулаа. Иерусалимые эзэмдээд, Израилиин «хэтэ мүнхын, хубаагдашагүй ниислэл хото» гэжэ соносхоо, Сириин мэдэлдэ байһан Голанска үндэрлиг газарнуудые гартаа оруулха гэжэ һэдээ, тэрээнпэнь үрэ гараагүй. Харин мүноо болоходо Иордан мүрэнэй баруун эрьеые ба Газа секторые «хүн зонгүй газар» болгохо гэжэ эрмэлзэнэ. Мүрдэлгэ хюдалгые ба хүсэрхэлгые Бегин болон тэрэнэй удамаршад Палестинын арабуудые түрэл газарнуудпаань намнан гаргаха зэбсэг мүн гэжэ тоолодог байна.

Энээнтэй дашарамдуулан, милитаризацилгын ба арабуудай газар дайдые өөһэдын хүн зонтой болгохо политикые бэелүүлхын тулада туйлай ехэ мүнгэ зөөри гаргашалха хэрэгтэй. Харин Израилиин мүнгэн сан эдэ гаргашануудые өөрөө түлэхэ шадалгүй юм. Үнгэржэ ерэхэдээ хилын саанахи сионис эмхинүүдэй һарбайдаг мүнгэн ба США-гай туһаламжа — жэлдээ 3 миллиард доллар хүрэтэр — Израилиин бюджедэй нүхэ һүбэнүүдые бүглэжэ бирахагүй байна. Үнгэрһэн арбан жэлэй туршада соо Тель-Авивай сэрэгэй гаргашанууд хүн бүхэн дээрэ тооложо гаргахада 10 дахинһаа үлүүгээр ехэ болоо. Энээнһээ уламжалан, бюджедынь саг үргэлжэ таарууу байхаяа болинхой, гүрэнэй үри шэрнинь 20 миллиард шахуу доллар хүрэтэрөө дээшэлэнхэй юм.

Олониитын һанамжа мэдэжэ абхын тула һүүлэй үедэ хэгдэһэн али бүхы асуултанууд хадаа болохоёо байгаа һунгалтада мүнөөнэй засагта эсэргүүсэгшэд — «лейбористнууд» бэлэхэнээр илалта туйлаха байха гэжэ урдишалан батална. Энээнтэй дашарамдуулан, иимэ асуудал гаража ерэнэ — Ажалай партиие толгойлогшо Перес болбол Бегинэй зонхилхо үедэ нюдэндэ торомоор үзэгдэпэн аюултай шэглэлые хубилгаха ха гү? Энээндэ эоримгойгоор харюусаха болоно: «Үгы!». «Лейбористнууд» гол түлэб булимтаран абтаһан араб газарнуудые таһалан эзэмдэхэ гэһэн Бегинэй хараа шугамые баримталха хүсэлэнтэй гэжэ Ажалай партиин һая баталан абаһан программа сооһоо элирнэ. Бегин шэнги, Перес хадаа Палестиныи бэеэ даанхай гүрэнниие байгуулхагүй гэжэ мэдүүлһэн, оронгдонь дутуу ядуу «автономи» дурадхаһан байха юм. Израилиин «аюулгүй байдалда» шухала хэрэгтэй гэһэн шалтаг дурдаад, тэрэ Голанска үндэрлиг газарнуудые таһалан эзэмдэхэ һанаатай. Тиихэ зуураа, Бегин шэнги, Перес «американ гуримай эб найрамдалай» хэмжээн соо арабуудта Израилиин эрилтэнүүдые баадхахадаа, США-гай дэмжэлгэдэ, Сададай «харилсаанда» найдадаг байна.

Энэнь ямар удхатайб гэхэдэ, Израилиин экономикын дэбжэжэ шадахагүй байһандал, Дүтын Зүүн зүгэй олива модоной доогуур амгалан тэнюун байдал тогтохогүй ха юм. Ушарынь гэхэдэ, экономикын үбшэ хабшанай улам һүжэрхэ бүхы эрхэ нүхэсэлнүүд эндэ хүсэндөө байһаар лэ бшуу.

Ю. ТЫССОВСКИЙ.
(ТАСС).

АРАДАЙ БААТАРШАЛГА ТУХАЙ ДОМОГ

Кино

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай жэлнүүдтэ манай арадай харуулhан мартагдашагүй баатаршалга тухай зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэмэ нилээд олон уран hайханай фильмүүд найруулан табигдажа, үндэр сэгнэлтэдэ хүртөөд, совет киноискусствын алтан жасада хэтэ мүнхэдөө оронхой гээ hаа, алдуу болохогүй. Үнэхөөрөөшье, «Сэрэгшэн тухай баллада», «Блокада», «hолонго», «Тэдэнэр Эхэ оронойнгоо түлөө тулалдаа», «Сүлөөрэлгэ», «Залуу гварди» гэхэ мэтэ холо ойрын сагуудта бүүлгагдаhан тооложо барашагүй олон лентэнүүд hанаанда ябууд ороодхидог гээшэ ааб даа. Эдэ фильмүүдэй онсо нэгэ шэнжэнь хадаа тэдэнэр бултадаа дайнай ,талмай дээрэ болоhон үйлэ хэрэгүүдтэ, совет хүнүүдэй **дайшалхы баатаршалгада** зорюулагданхай бшуу. Харин ара тылдэ, амархые мэдэнгүй арбан дүрбэн час соо станогой дэргэдэ зогсогшодто гү, али арбан дүрбэ наhатайhаа анзаhа мориндо хүллөөд, арын хадаланиие аржыса хахалhан эдиршүүдтэ, тэдэнэй **ажалай баатаршалгада** зорюулагдаhан анхармаар уран hайханай фильмүүдые нэрлэхэ болоо hаа, тиимэ бэлээр hанаанда орохогүй гэжэ хэлэхээр. Тиимэhээл КПСС-эй XXVI съездын хүдэлмэрэ эхилхын урдахануур бүхы орон доторнай нэгэ үдэр харуулагдажа захалhан «Онсо шухала даабари» гэжэ уран hайханай шэнэ фильмын олоной анхарал татаhаниинь огто гайхалгүй. Юуб гэхэдэ, Евгений Матвеевэй Б. Добродеев, П. Попогребский гэгшэдэй сценаряар найруулан табиhан хоёр серитэй энэ кино-зохёол хадаа совет арадай дайнай жэлнүүдтэ харуулhан ажалай айхабтар ехэ баатаршалга тухай сэдьхэл хайрамаар, зүрхэ шэшэрүүлмээр домоглоно ха юм.

...Фильмын түрүүшын кадрнууд үүлэгүй сэлмэг үе сагай зурагуудаар эхилнэ. Авиационно заводой ахамад инженер Леонид Витальевич Лунин (артист А. Парра), тэрэнэй hамган Эльвира (артистка Л. Гурченко) Германи. командировкодо ошоод ерэhэн дүтынгөө нүхэр Сергей Алексеевич Кирилловэй (артист Е. Матвеев), тэрэнэй hамган Машын (артистка В. Заклунная) хүндэдэ бүлын бишыхан hайндэр эмхидхэнэ. Эдеэ хоолоор халима дүүрэн стол, хүндаганууд, hайндэрэйхеэр хүбсалhан айлшад, патефон доро эхилhэн хатар... 1940 он. Дайнай аюул богоhо тулажа ерэнхэй. Теэд тэрээнhээ зайлахабди гэhэн найдал үшөөл хүнүүдэй досоо ошотоно. Энэ хүхюун баяртай уулзалга дээрэ гансал хүнэй — Германиhаа hая ерэhэн инженер Кирилловэй шэг шарай барагаршаг. Айлшадhаа таhаржа, гэрэй ээнтэй кабинет соонь үлэхэдөө, Кириллов Германида харааhан үзэhэнөө хурга хухадгүй нүхэртөө хуу хөөрэнэ. Хөөрөөнэйнь саашаа урдаха тума Лунинай шарай хубилна. Тиихэ шалтагаан бии hэн. Юуб гэхэдэ, «Мессершмидт» фирмын заводуудта, Юнкерс болон Хейнкелиин конструкторско бюронуудта юунэй хэгдэжэ байhые хоёр нюдөөрөө Сергей Кириллов хараад ерээ бшуу. Тиихэдэ Германида hара соо мянган дайшалхы самолёт бүтээгдэжэ байгаа ха юм! Ехэ дайнда бэлэдхэл тэндэ түлэг ябажа эхилэhээр үнинэй. Энээниие хоёр нүхэд досоогоо hайн ойлгожо hуугаа. Теэд тэрэ үедэ Сергей Алексеевич Кириллов удангүй Гүрэнэй оборонын комитедэй онсо шухала даабари абаад, Улаан Армиие «ИЛ» түхэлэй самолёдуудаар хангахын түлөө үдэр, hунигүй шармайхаб гэжэ хаанаhаа мэдэхэ бэлэй?! Мүнөө нүхэрэйнгөө бодолгото болонгёор саарhан дээрэ ерээдүйн суута дайшалхы машина, шэнэ түхэлэй штурмовик зурахыень лэ хаража hуугаа. Конструктор Ильюшинэй зохёоhон энэ самолёдые тэдэнэй хүдэлдэг авиационно завод hаял үйлэдбэрилэн гаргажа эхилхэ гэжэ байгаа ха юм.

Иимэ тодорхой, саашанхи үйлынь хүгжэлтые гагнан холбоhон эпизодоор эхилhэн фильмые хаража hуухадаа, олон юумэн тухай шэбшэмээр... Фильмые найруулан табигшад ухаангүй этигэмэ hонороор, сэдьхэл долгисуулмаар тэрэ үеын үйлэ хэрэгүүдые экран дээрэ hэргээн бодхоожо харуулхадаа, арад олоной хүсэл эрмэлзэлтэй нягта холбоотой эпизодуудые онсолон оложо тэмдэглэнэ, нэгэ хүнэй хуби заяае, тэрэнэй үйлэ хэрэгүүдые баранай баатаршалгатай батаар, шадамар бэрхээр холбожо шадана гэжэ hанахаар байна. Харин тэрэ ганса хүмнай, хүнүүднай туд тудтаа айхабтар хатуу зориг, илалтада этигэлээр дүүрэн ябаhанаа найдамтайгаар батална, ямаршье шалгалта, хаалта дабажа гарахаар, ямаршье аюулhаа сухариха, тунхарихагүйгөөр гэршэлнэ бшуу! Иигэжэл дайнай талмай дээрэшье, ара тылдэшье совет арадай үдэр бүри үсэд нэтэрүүгээр тэмсэhэнэй ашаар Агууехэ Илалта туйлагдаа гэhэн фильмын гол удхань тобойсо гаража ерэнэ гээшэ.

Сагаан талада, хэралган hалхинай эшхэрээн доро, болихогүйгөөр ороhон бороо доро орой дээрээ hарабшагүй, огто ханагүй «цехүүд» дотор оройдоол хэдэхэн hарын туршада хүсэтэ «ИЛ» самолёдуудые бүтээн гаргажа эхилhэн ушарыень hанаад үзээл. Гайтай хүндэ оньhон техникэ, станогуудые тодхохо болоходоо, тэдэнээ... мэрин дээрэ тээжэ асараад хабсарна бшуу. Тиихэ үедэ тиимэл байгаа... Табладаг алхануудые хүсэд балсантаагүй гарнуудтаа адхаhан хүбүүдэй зоримгой харасые, нюргаар бага hэн тула хооhон хайрсаг хүл дороо дэбдэзд, токарна станогуудай суппортнууд дээгүүр тонгойhон залуухан хүhан шэнги үнжэгэн бэетэй басагадай гарнуудай хүдэлхые мартаха аалши? Эсэhэнhээ боложо мэдээ табижа унахагүйн түлөө хүйтэн уhа шоур руугаа сүршэжэ байhан, арбан дүрбэн час таhалгаряагүй хүл дээрээ зогсодог эдэнэй баатаршалга юугээр сэнтэйб? Тэрэ гэhээр гуша гаран жэл үнгэрөө. Бидэ мүнөө тэдэнэй нэрые смо-горхон дурданабди. Үшөө олон жэл үнгэрхэ. Тэрэ үеын хүнүүд маанад мэтэ бапал энэ габьяаень мартангүй дурдахал. Тиихынь лэ тула иимэ уран hайханай фильмүүд найруулан зохёогдоно бэшэ гү?!

Жэшээ болгон харуулмаар үйлэ хэрэгүүд фильм соо олон болоно. Тэдэниень бултыень эндэ дурданагүйбди, дурдаhанайшье үлүү. Юуб гэхэдэ, кино тухай хөөрөө шагнанхаар, тэрэниие ошожо өөрөө хара гэhэн мэргэн үгэнүүдые үндэhэн болгохо зуураа энэ дээрэ дурсагдагша эпизодтой таhаршагүй холбоотой нэгэ жэшээ эндэ хэлэнгүй гарахын аргагүй байна.

...Хүсэд шэрээгдээгүй булаадаар хэгдэhэн шурэб самолёдой тон харюусалгатай узелда мушхажа алдуу гаргаhан слесарь Пивоваровые гүрэнэй комиссиин гэшүүд дуудана. Зэмэтэй хүн юун гэжэ харюусадаг юумэ ааб гэжэ комисси hанаhан байжа болоо. Теэд үүдэн нээгдээд... үhэеэшье ёhоор hамнаагүй, хобшогор мүртөө яаха аргагүй ехэдэhэн хүбэнтэй хүүртиг углаhан, арбан табаад наhанай хүбүүн орожо ерэнэ бшуу. Энэмнай үнөөхи слесарь Пивоваров гээшэ гү? Мүн даа... Пивоваров амарха, үбдэхые мэдэнгүй ехэшүүлтэй тон адли хүдэлhэн, тэрэнэйнгээ түлөө орденоор шагнагдаhан габьяатай байшаба. Эсэhэнhээ арай гэжэ хүл дээрээ тоггожо байгаад ажаллаhан энээхэн хүбүүхэниие оройдоол нэгэ дахин, олон час үргэлжэлhэн халаанайнгаа дүүрэдхэ дээрэ зорюута бэшэ, анхаралаа алдаhанhаа болоожо, гаргаhан алдуугайнь түлөө, юрэдөө, хэн харааха гээшэб! Комиссиин гэшүүдэй нэгэн гайхаhандаа гү, али хэлэхэ юумэеэ оложо ядаhандаа: «Юундэ орденоо зүүнэгүйбши?» — гэhэн нэгэл асуудал hурана. «Өөрэйм абаhан орден гэхэдэмни, хэншье этигэнэгүй ха юм, би яахабиб», — гэжэ слесарь Пивоваров үнэн зүрхэнhөө харюусана. Иимэл, мүнөө үеын эдир үетэнэй этигэхээр бэшэ намтартай хүнүүд дайнай үедэ совет арадай харуулhан баатаршалгын түүхэдэ ородог байгаа бшуу.

Энэ эпизод хаража hуухадаа, КПСС-эй XXVI съездын делегадуудта искусствын уран бэлигтэнэй үгэhэн концертые эжэлүүдгүй hанаандаа оруулааб. Останкинадахи студиин экран дээрэ дайнай үеын завод соо буулгагдаhан баримтата лентэнүүд харуулагдаба. Үнөөхил модон хайрсагууд дээрэ гараад, станок дээрэ тонгойhон арбан дүрбэ-таба наhатамнай тархяа үндылгэхэ сүлөөгүй ажаллана. Тиихэ үедэнь Ленинскэ шангай лауреат, СССР-эй арадай артистка Людмила Зыкина ендэр дээрэ гаража ерэнэ. Энэ суута дуушамнай дайнай үедэ, арбан дүрбэ наhатайдаа, Москвагай «Красный пролетарий» заводто токарёор хүдэлhэн юм гэжэ дикторэй соносхоходо, зал соо альга ташалган аадар бороодол замхашагүйгөөр нэрбэ. Дуугаа дуулажа дүүргэхэдэнь, нюргаар дунда зэргын бэетэй, сайд гэhэн үhэтэй, нюдэндөө шэлтэй, табяад наhанай хүн зал сооhоо божо, ендэр дээрэ гараад, Людмила Зыкинагай гарынь таалаба. Энэмнай КПСС-эй XXVI съездын делегат, Омск хотын медицинскэ институдай ректор, СССР-эй Медицинын эрдэмэй академиин гэшүүн корреспондент Николай Полуэктов гээшэ. Ушар юуб гэхэдэ, Коля хүбүүн арбан дүрбэ-таба наhандаа үхэр буугай hомо үйлэдбэрилдэг заводто Зыкина шэнги токарёор хүдэлhэн намтаргай байшоо бшуу.

Урда урдаhаа харалсаад халта зогсоhон дуушан эрдэмтэн хоёрой нюдэндэ тэрэ холын үе саг, ара тылдэ арадаймнай харуулhан баатаршалга эгшэн зуура харагдаа ёhотой гээ hаа, алдуу хэнэгүй ёhотойб. Үяhанhаа манаран таташан харасануудынь гушаад жэлэй саада тээхи үйлэ хэрэгүүд дээрэ тогтоhон лэ байха. Юундэб гэхэдэ, тэрэ үеые, тэрэ баатаршалгые бидэ мартаха эрхэгүйбди гэжэ дахин дабтан хэлэнэб. Тэрэнэй түлөө иимэ «Онсо шухала даабари» гэжэ фильм-домог найруулагдан зохёогдоно, буулгагдана ха юм.

...Фильмын манай Улаан-Үдэдэ харуулагдажа эхилhээр hара шахуу саг үнгэрбэ. Теэд мүнөө болотор тэрээндэ билет абахань хүнгэн бэшэ зандаа. Энэ ушар баhал нэгэ удхатай юумэнэй гэршэ мүн гээшэл.

А. ЖАЛСАНОВ.

ХҮН ба байгаали

ҮҮРГЫНЬ ДЭЭШЭЛЬЫЕ ГЭРШЭЛНЭ

Ой модоной баялигые арьбадхан хамгаалха, гал түймэрhөө hэргылхэ хэрэгтэ республикын hургуулинуудай дэргэдэхи 120 лесничество бага бэшэ хубитаяа оруулдаг. Лесничествэнүүдэй мэдэлдэ 47.280 гектар ой модон, 43 питомник, 36 гектарай лесопаркнууд оролсоно.

КПСС-эй XXVI съезд дээрэ баталан абтаhан СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд соо иигэжэ хэлэгдэнхэй: «Орлоон тойронхи байгаалиие сахин хамгаалха талаар абтадаг хэмжээ ябуулгануудай ашаг үрые дээшэлүүлхэ зорилгоор тэдэнэй байгуулгые, бүридэлые ба хүгжэлтые шэнжэлхэ шухала».

Эдир эдэбхитэдэй хэhэн хүдэлмэриин хэмжээн тушаа хэлэхэ болоо hаа, Хориин, Баргажанай, Улаан-Үдын районуудай hургуулинуудай hурагшад hайнаар ажаллажан байна. Юуб гэхэдэ, эндэ илангаяа олон лесничество, тодорхойлбол, район бүхэндэ тус тустаа 16.8, 11 лесничество байгуулагданхай юм. Эдэнэрэй үүсхэлые дэмжэгшэд баhал олон. Жэшээлхэдэ, Прибайкалиин районой hургуули бүхэндэ ой модо hайн дураараа хамгаалагшадай бүлэгүүд эмхидхэгдэнхэй. Түрэл хизаарайнгаа ногоон баялигые арьбадхахын тула оролдогшодой тоодо 227 hурагша тоологдодог. Эдэнэр 261 гектарта ой модо hуулгахаhаа гадна 525 гектар газарай ой модо харууhалдаг, эмдэ ородог ургамал элбэгээр суглуулдаг. Питомнигуудта олон тоото эшэ набшаhата модо ургуулжа амжаа.

Эдир натуралистнуудай республиканска станциин хүдэлмэрилэгшэд, ойн ажахынуудай мэргэжэлтэд лесничествэнүүдэй хүдэлмэриие эмхидхэлгэдэ али болохоор туhалдаг, методическа зүбшэл заабари үгэдэг. Эдэнэр факультативна хэшээлнүүдэй тусхай программа зохёожо, hурагшадта хоёр жэлээр хараалагдаhан hуралсал гарахыень дурадхаа hэн. Мүн районой арадай гэгээрэлэй таhагай хүдэлмэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар зүблөөнүүд үнгэргэгдөө, лесничествэнүүдэй түрүү дүй дүршэл согсолон дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдаа. Республикын ой модоной ажахын министерство, модо бэлэдхэлэй промышленностиин ба ой модоной ажахын научно-техническэ бүлгэмэй Буряадай областной правлениин, байгаали хамгаалгын бүлгэмэй республиканска соведэй түлөөлэгшэд, мүн олониитэ хүн зон эдиршүүлэй үүсхэлдэ үргэн харгы гаргахын түлөө оролдодог. Тиимэл байха ёhотой ааб даа. Юуб гэхэдэ, эдэнэрнай ерээдүймнай бодото халаан болоно.

hурагшадые ашатай туhатай хэрэгтэ элсүүлhэнэй бодото үрэ дүнгүүд тушаа тоггтоё. Хэрбээ 1970 ондо республикымнай hургуулинуудай дэргэдэ 527 хүнhөө бүридэhэн 28 лесничествын хүдэлдэг hаань, 1980 ондо 4015 хүнhөө бүридэhэн 120 лесничество хүдэлдэг гэжэ тоологдоо. hурагшадай коллективүүд ой модоной ажахын предприятинуудтай нягта харилсаа холбоо байгуулахай. Жэшээлхэдэ, Зэдын оньhожоруулагдамал лесхозой мэргэжэлтэд Петропавловкын дунда hургуулиин лесничествын бааза болгогдонхой юм. Ой модоной хажуугаар «Түрэл байгаалидаа — эдиршүүлэй анхарал» гэhэн уряа доро хүдэлдэг. Нёдондо эдэнэр шубуудта 423 модон гэрхэн дархалhан, шоргоолжоной 98 бута бүридхэлдэ абаhан, хорёолhон байна. 10 дахин ойн түймэр hэргылэн унтараалсаа. Баргажанай-Адагай дунда hургуулиинхид нютагай лесхозой хүдэлмэрилшэдтэй саг үргэлжэ уулзадаг, ажал хүдэлмэридэнь хамhалсадаг. Гадна эндэ hонирхолтой туршалга үнгэргэгдэнэ. Красноярскын ой модоной ба модо болбосоруулгын институдай научна хүдэлмэрилэгшэ В. В. Бизюкинай даабаряар шэнжэлгэнүүд ябуулагдана. Тодорхойлбол, ойн түймэрэй гү, али модо hөөгүүдэй сабшагдан отологдоhоной удаа ой сооохи ажамидаралые hэргээхын тула ямар хүдэлмэри ябуулагдаха ёhотойб гэhэн асуудалда дүүрэн харюу үгтэхэ ёhотой юм. Тиихэдээ научна заабари, зүбшөөлнүүдтэ үндэhэлэн, hанамжа дуралсалаа дүүргэhэнэй удаа олонхинь түрэл ажахынуудтаа бусажа ерэдэг. Иимэ мэргэжэлтэдые нэрлэхэ болоо hаа, олон ааб даа. Яруунын лесхоздо С. Н. Минеев, И. А. Метриков гэгшэд, Людмила Пономарёва Кумородо инженерэй туhалагшаар, С. В. Куржумов Хандагатайн лесхоздо хүдэлнэ. П. П. Романов институдай удаа Хориин оньhожоруулагдамал лесхозой директорэй тушаалда томилогдонхой. Үг залгамжалуулан нэгэл ажалдаа хүдэлдэг бүлэнүүд мүн лэ олон юм. Эдэнэр анхандаа hургуулиин лесничествэнүүдэй хүдэлмэридэ заатагүй хабаадалсаhан байна.

Гол түлэб дунда hургуулинуудай дэргэдэхи лесничествэнүүд тухай хөөрэбэбди. Теэд эхин ба найман жэлэй hургуулинуудайхид hонирхолтой үүсхэлнүүдээрээ мүн лэ шалгардаг. Сэлэнгын районой Арласанай найман жэлэй hургуулиин лесничество 2 звеноhоо бүридэдэг. Эдэ радхалнуудаа батадхаха зэргэтэй.

Үхибүүдэй мэргэжэлээ шэлэхэдэнь туhалха зорилго табигдадаг. лесничествэнүүдэй материальна бааза бэхижүүлэгдэдэг, hургууляа дүүргэгшэд дээдэ hургуулинуудта, техникумүүдтэ hурахаар эльгээгдэдэг. 1979 онииие абаад харабал, ойн ажахын мэргэжэлтэдэй hургуулида 79 хүн hурахаар эльгээгдээ. hурагшад мэр түхэрөөн жэлэй тү... таhалгаряагүй хүдэ... ябуулдаг. Зундаа зве... дай гэшүүд ой модоё... лэдэг, hая hуулгагдаhа... до харууhалдаг, гал ... рые hэргылэн сарахын ... оролдодог. Хабартаа ... гоолжоной бутануудые ... тээшэнь абаашадаг, ... hуулгадаг. шубуудые ... луулха хайрсагуудые ... Намартаа дали ... шэнэ гэрхэнүүдые ... даг, эдеэ хоол бэлдэдэ... дондо 500 килограмм ... боосгой, 20 килограмм ... хойн хоншоор суглуула... Ургамал ногоондо хоро... гэдэг ба ашатай туhата... мууhнуудай коллекци... луулhан, байгаали хам... ха талаар тусхай булан ... гуулhан юм. hургуули... ректор Л. Я. Кравченко... дасанай лесничествэтэй ... рилсаа холбоо бэхижүү... бүри олон hурагшадые ... ничествын хэрэгүүдтэ ... дуулхын түлөө эрмэл... Ойн ажамидарал hайса... дэдэг, ургамал ногоо ... шанараарнь танидаг ... шад сооhоо Сергей ... нин, Николай Гаврилов ... шэдые нэрлэмээр.

Лесничествэнүүдэй ма... ально-техническэ бааз... шаа тоггтобол, «МТЗ... «Т-40», «ДТ-54» түха... трактор, 2 автомашина, ... тобус, бусад машинанууд... гэжэ тэмдэглэмээр. ... хэшээлнүүлые үнгэргэ... байра баригданхай, ой... доной ажахын техник... далха 6 кабинет байгу... даа. Үнгэрhэн жэлэй ... дые харахадаа, лесни... нүүдэй үүргын дээшэл... hые ойлгомоор.

М. БУЛДАК...
эдир натуралист... республиканска стан... метод...

СПОРТ

ТОБШОХОНООР...

△ Болгариин ниислэл — Софи хотодо хүнгэн атлетикын олон зүйлөөр уласхоорондын мүрысөөн мартын 10—11-нэй үдэрнүүдтэ үнгэргэгдэхэнь. Уласхоорондын энэ мүрысөөндэ арбан табан оронoй эрхимэй эрхим спортсменүүд хабаадалсаха болонхой.

Советскэ Союзай суглуулагдамал командын нэрэhээ нютагаймнай басаган — «Трудовые резервы» бүлгэмэй Буряадай соведэй инструктор, уласхоорондын классай спортын мастер Надежда Виноградова хабаадалсана. Надежда Виноградова байгша оной мүрысөөнүүдтэ хабаадахадаа, ороной залуушуулай дундаhаа спортын зургаан зүйлөөр Россин чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэhэн юм.

△ Эдиршүүлэй дунда хүнгэн атлетикын олон зүйлөөр СССР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Пермь хотодо боложо дүүрэбэ. Эндэ хабаадаhан «Трудовые резервы» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Виктор Вихров үндэрые харайхадаа, хоёр метр 05 сантиметрэй үндэрые дабаба. Энэнь манай республикын шэнэ рекорд болоно.

Байгша оной январь hарада спортын мастерта кандидат Николай Суворовой тогтооhон республикын рекордые тэрэ зургаан сантиметрээр hайжаруулба гээшэ.

△ Кисловодск хотодо утын зайда уралдаагаар СССР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн боложо дүүрэбэ. Мүрысөөндэ уласхоорондын классай спортын арбан нэгэн мастер хабаадаhан байна. Тэрэ тоодо үнгэрэгшэ жэлдэ гурбан мянган метрэй зайда ороной чемпион болоhон манай Татьяна Позднякова түрүүшын табанай тоодо оролсохо зорилго табиhан байгаа. Урилдаанай дүн гаргахада, Татьяна дүрбэдэхи hуури эзэлhэн байжа, дэлхэйн түрүү hуури эзэлхын түлөө мартын hүүл багаар Испаниин Мадрид хотодо үнгэргэгдэхэ урилдаанда хабаадаха болобо.

Б. МИРОМАНОВ.

АЙЛШАД ХУРДАН БАЙБА

Закаменск хотодо мүльhэн дээрэ мотоциклаар урилдаалгын занщалта мүрысөөн боложо дүүрэбэ. ДОСААФ-ай областной комитедэй үнгэргэhэн мүрысөөндэ республикын эмхинүүдhээ гадна Монголой Арадай Республикын спортсменүүд хабаадалсаа.

Эрэлхэг зүрхэтэй спортсменүүд 500 кубическа сантиметр цилиндртэй мотоциклаар урилдаа. Аха дүү Монголой Арадай Республикаhаа МНР-эй спортын мастернууд Батцэнгэл, Очирсух, Чинбат, Буряадай АССР-hээ спортын мастерта кандидат Александр Бадмаев, нэгэдэхи, гурбадахи разрядтан спортсменүүд хабаадаhан байна.

Урилдаанай дүн гаргахада, МНР-эй түлөөлэгшэд Батцэнгэл Очирсух хоёр нэгэдэхи, гурбадахи hууринуудые эзэлhэн байба. Манай командын түлөөлэгшэ, нэгэдэхи разрядтай Александр Васильев хоёрдохи hуури эзэлжэ шадаа.

П. ВЕРШИНИН.

ДЭЭДЭ-ОНГОСТОЙДО

Республикын худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй үбэлэй табадахи спартакиада Дээдэ-Онгостойн «Зоркий» гэжэ саны баазада үнгэргэгдэбэ. Мүрысөөндэ арбан дүрбэн районой 101 хүн хабаадаа.

Спартакиадын түрүүшын үдэр эхэнэрнүүд гурбан, эрэшүүл табан километрэй зайда санаар урилдаба. Хоёрдохи үдэрынь эдэнэр сагаалса мэргэлhэн, ГТО-гой комплекс тушааhан байгаа.

Хоёр үдэрэй туршада үргэлжэлhэн мүрысөөнэй дүн гаргахада Баргажанай, Захаминай райпотребсоюзай, Буркоопсоюзай худалдаа наймаанай баазын командануул түрүүшын гурбан hуури эзэлhэн байба.

Өөр хоорондын дундаhаа Баргажанай райпогой жолоошон Виктор Луковкин спартакиадын чемпион болобо. Эхэнэрнүүд сооhоо Буркоопсоюзай худалдаа наймаанай баазын хүдэлмэрилэгшэ Нина Валеева эрхимлээ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Спартакиадын чемпион Виктор Луковкин. 2. Хориин районhоо ерэhэн спортсменүүд сагаалса буудалган дээрэ.

П. БУРМАКИНАЙ
фототекст.

ХҮРШЭНЭРЭЙ hОНИН

АНГУУШАД АМЖАЛТАТАЙ

Нижнеудинскын коопзверопромхоз гүрэндөө миллион үлүүтэй түхэригэй олзо оруулан. үнгэрhэн табан жэлые амжалтатайгаар түгэсхэhэн байна. В. Н. Зуевай ударидажа байhан түбэй участок илангаяа hайнаар хүдэлжэ гараа.

Сибириин гүн тайгын дүршэл ехэтэй ангуушад Александр Шестаков, Василий Григорьев, Геннадий Турусин гэгшэд хоёр табан жэлэй даабари дүүргэжэ амжаа.

ХОНИШОДТО — ШАГНАЛ

Нүхэдэй районой «Приморский» совхозой ахалагша хонишод И. Д. Непотюк К. Я. Середкин хоёрто СССР-эй ВДНХ-гай алтан медаль барюулагдаба.

Социалис мүрысөөндэ нэгэнтэ бэшэ илажа гарадаг эдэ хонишод район дотороо hайн мэдээжэ юм. Арбадахи табан жэлэй хугасаа соо эдэнэр түсэбтэ даабаряа сүм дүүргэжэ, К. Я. Середкин 57, И. Д. Непотюк 27 центнер hооhо түсэбhөө гадуур тушааhан байха юм.

Шэнэ табан жэлэй эхин дээрэ алтан медальта хонишод мүрысөөнэй манлайда ябаhан зандаа.

(«Восточно-Сибирская правда» газетэhээ).

1400 МЯНГАН ҮНДЭГЭН

Могойтын шубуунай фабрикын коллектив КПСС-эй XXVI съездэ ажалай hайн бэлэг барая. Тэдэнэр хоёр hарын түсэб үлүүлэн дүүргээ гэхэ гү, али 1400 мянган hайн шанартай үндэгэ гүрэндэ худалдаhан байна.

Эндэ ехэ продукци үйлэдбэрилэн гаргахаhаа гадна, шубуунай hүрэгые шэнэлхэ хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулагдана. hая эндэ 40 мянган дальбараа тэнжээгдээ.

МАРКАНУУД ХӨӨРЭНЭ

Областиин хизаар ороноо шэнжэлгын музей соо партиин XXVI съездэ зорюулагдаhан филателистнүүдэй выставкэ нээгдэнхэй.

Областиин мэдээжэ филателистнүүд маркануудайнгаа туhаламжаар парти болон совет гүрэн байгуулагша В. И. Ленин тухай, совет Конституци, байгаали хамгаалга, Олимпиин XXI наадан тухай hонирхолтойгоор хөөрэнэ.

ОНСО ӨӨРСЭ АЖАХЫ

Хадангарай модоной комбинадта «гахайшан» гэжэ шэнэ мэргэжэл бии болонхой.

Модошодой хамhабариин ажахы жэлhээ жэлдэ үргэдэнэ. Гахайн оньhожоруулагдаhан фермэдэ 250 эхэ гахай болон поршоонхо бии. Ниитын эдеэ хоолой столовонуудта фермэ нёдондо жэл 2300 килограмм мяха үгөө.

(«Забайкальский рабочий» газетэhээ).

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖ

«Спортлотонуудай» мартын 7-до үнгэргэгдэhэн 10-дахи тираж:

«49-hөө 6-ень тааха»: 4 (бокс), 9 (велоспорт, шоссе), 15 (байдарка ба каноэгээр hэлюурдэлгэ), 23 (санаар hүрэлгэ ба хоёр зүйлэй мүрысөөн), 26 (табан зүйлэй мүрысөөн), 40 (бадминтон).

«36-hаа 5-ень тааха»: 2 (биатлон), 3 (бобслей), 15 (байдарка ба каноэгээр hэлюурдэлгэ), 22 (уhа руу hүрэлгэ), 21 (гарай бүмбэгэ).

(ТАСС).

САГАН УЛАРИЛ

Мүнөөдэр сэлмэжэ, бүрхэжэ байха, зарим нютагуудта багаханаар саhан ороно. Баруун тээhээ секундын 7 — 12 метр хүсэтэйгөөр hалхилха. Үдэртөө 0 — 5, зарим районуудта 12 градус хүрэтэр хүйтэрхэ.

Улаан-Үдэдэ өөдтэй шииг хайтон орохогүй. Баруун тээhээ секундын 7 — 12 метр хүсэтэйгөөр hалхилха. Үдэртөө 0 — 2 градус хүйтэн болохоор хүлеэгдэнэ.

Мартын 12 — 13-да сэлмэлгэтэй, бүрхэлгэтэй байха, зарим нютагуудта саг зуура саhан ороод абаха. Баруун тээhээ секундын 9 — 14 метр хүсэтэйгөөр hалхилха. hүниндөө 10 — 15, үдэртөө 0 — 5 градус хүрэтэр хүйтэрхэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Партиин эгээл дээдын үг зорилго» — түрүү бэшэг. «Абтаhан хурьгадаа бүрин бүтэнөөр тэнжээе!» — түл абалгын кампанида зорюулагдаhан тобшо мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. «Алдарта ёho заншалнуудта үнэн сэхэ» — Ленинскэ коммунис субботнигто зорюулагдаhан ТАСС-ай материал. ТАСС-ай шэнэ hонин.

Хоёрдохи хуудаhанда. «Марксистско-ленинскэ hуралсал» — КПСС-эй XXVI съездын материалнуудые манай республика дотор шудалжа байhан тухай хөөрэhэн мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. «Ажахы эрхилэлгые нарижуулан hайжаруулха». «Ямар алдуу гаргажа, хохидолдо оро г д о н о б?» — автобусой жолоошон Е. Костенюк гэгшын статья. «Түрэл хотынгоо нэрэ алдарые наринаар сахиял» — Э. Бусрачиын шүүмжэлхы статья. «Совет орон: шэнэ hонин» — ТАСС-ай корреспондентнүүдэй мэдээсэлнүүдhээ.

Гурбадахи хуудаhанда. «Эб найрамдалай уряал» — Советскэ Союзай амгалан ёhоной дурадхалнуудай хариин гүрэнүүдтэ ямараар угтагдажа байhан тухай хөөрэhэн материалнуудай суглуулбари. «Эрдэм наука ба техникын hонин» — суглуулбари. «Бүмбэрсэг дэлхэйн hонин» — ТАСС-ай корреспондентнүүдэй хилын саанаhаа эльгээhэн тобшо мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. «Нефертитиин скульптурна зураг хэн бүтээгээб? — АПН-эй материал.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. «Спортивна долгин дээрэ» — материалнуудай тобшо мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. «Соёлшод — хүдөөгэй ажалшадта». «Душэ минута соо таhалдаагүй баяр» — В. Сультимовай корреспонденци.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Эдир спортсменэй ехэ арена». 10.35 — «Мартагдашагүй дуунууд». 11.20 — «Ан амитадай ажамидарал». 12.20—Шэнэ hонин. 15.25—Дамжуулгын программа. 15.30—Шэнэ hонин. 15.50—«Калужский вариант». Телевизионно баримтата фильм. 16.10 — Концерт. 17.10—«Буратиныи выставкэ».

Улаан-Үдэ. 17.40—«Саяан»—хүдөөтэй ажалшадта зорюулагдаhан дамжуулга.

Москва. 18.10 —«КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө». КПСС-эй XXVI съездын делегат, КамЗ-ай шудхалгын үйлэдбэриин заhабарилгын бригадир Г. С. ...нюк тухай очерк.

Улаан-Үдэ. 18.30—...гал» программа.

Москва. 19.00—«...нууд, харюусагты». ... «Хүхюун нотонууд». ... —«Мүнөөдэр — түб... хэйдэ». 20.00—«... дээгүй асуудалнууд ... гэнүүд, абтаха хэмж... Политическэ ... Л. А. Вознесенский ... га хүтэлбэрилхэ. ... «Дом у кольцевой до... телевизионно олон ... уран hайханай фильм ... хи сери). 22.00 — ... 22.35 — Ираклий А... ников. «Ехэ зал түх... салга». — телеви... фильм. 23.55 — «... —түби дэлхэйдэ».

ГАИ-гай экран

Үнгэрhэн долоон ... соо республикын харгы... та 15 гэнэ усал болож... хүн наhа бараhан, 8 ... гэмтэhэн байна. Гэнэ ... нуудай юhэниинь ябаган ... нүүдэй гэмээр болоо ... сэхэ хэлэлтэн. Жэшэ... мартын 6-да Сэлэнгын ... оной Билютай тосхондо ... гэ иимэ ушар болобо. ... тэн Е. Б. Аюшеева ... алдатараа архи уугаад, ... шинануудай ябадаг ... дээрэ хэбтэжэ байhаар, ... шинада дайруулаа. Бо... цада хүргэжэ абаашаха... дэнь тэрэ наhа бар... Мүн лэ Кабанскын ... ошодог харгыгаар ... В. Ш. Ребякина шал ... туугаар найгаргажа яба... машинада мүн лэ дай... лаа.

Энэл хугасаа соо гү... автоинспекциин харгын ... рульна албанай хүдэ... лэгшэд харгыгаар ябаха ... рим хазагайруулhан, ... жолоошониие бариhан, ... тоодо машинын рульда ... туугаар hууhан 48 ... шоние элирүүлhэн ... Харгы барилгын 1-дэхи ... равлениин жолоошон В. ... Игнатов hогтуугаар ябаг... хоёрдохёо баригдаа. ... замай Заудинск стан... начальник А. В. Кри... үнгэрhэн жэлэй август ... рада аварн хэhэн, улам... тусхай болзор соо ма... жолоодохо эрхээ хаhаг... юм. Мүнөө жэл тэрэ ха... дүрим дахинаа хазагай... жа, материалынь ... дамжуулагдаха болобо.

Эдэ хоёрой жэшээ ю... руулнаб гэхэдэ, нэгэ ... шанга хэhээлтэдэ хүр... заркмашуул тэрээнhээ ... тобшолол хэнэгүй, ... дүрим хазагайруулжа ... жэлүүлhээр ябадаг ... Иимэ ябадалдань ... хүдэлдэг эмхи зургаа... тэлбэрилэгшэд «туhална... шэ аа гү гэжэ hэжэгл... Жэшээлхэдэ, тэрэ В. И. ... натовай хоёр жэлээр ... на жолоодохо эрхээ ... лаад байхада. ДСУ-... начальник Н. М. Шу... гуйлта, элдэб хэрэг ба... ашина жолоодохо эр... олзоhоонь урид бус... hан юм.

Л. ПОПОВ
гүрэнэй автоинспекци... хүдэлмэрилэгш...

Редактор
Р. Б. ГАРМА...

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 67000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21 информации—2-34-05, перевод—2 54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро—2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.

Н-01472. Заказ № 59. Индекс